

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง

รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

นายอุเทน มุ่งย่นต์กลาง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ: ครูชำนาญการ

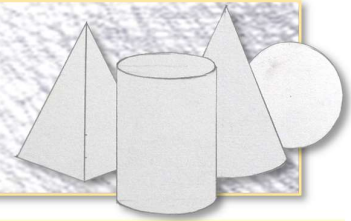
โรงเรียนเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

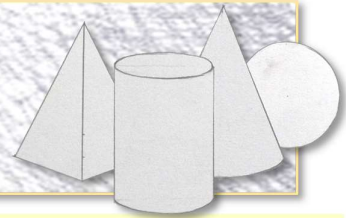

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัส ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียน การสอนวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนำเสนอในรูปแบบของชุดกิจกรรม เพื่อให้ ครูผู้สอนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งให้นักเรียนสามารถใช้ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ศึกษา ความรู้ด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มเสริมนอกเวลาเรียน ชุดกิจกรรมนี้ มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมเกี่ยวกับ เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง และเน้นกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ควบคู่เกิดทักษะการคิดที่ หลากหลาย

ผู้จัดทำชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ วิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัส ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง ได้รวบรวมกิจกรรมและเนื้อหาสาระไว้ในชุดกิจกรรมนี้แล้ว หวังว่าผู้ใช้ ชุดกิจกรรมนี้จะได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้ เกิดทักษะการคิด และองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันต่อไป

นายอุเทน มุ่งยนต์กลาง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	1
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครูผู้สอน.....	2
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน.....	4
สาระสำคัญ.....	6
ผลการเรียนรู้.....	6
จุดประสงค์การเรียนรู้.....	7
สาระการเรียนรู้.....	7
แบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 3	8
กิจกรรม.....	13
กิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง เส้นสร้างสรรค์.....	13
กิจกรรมที่ 3.2 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ.....	14
กิจกรรมที่ 3.3 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ.....	22
กิจกรรมที่ 3.4 เขียนตอบข้อคำถาม เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ.....	31
กิจกรรมที่ 3.5 เรื่อง สาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง.....	33
กิจกรรมที่ 3.6 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การจัดภาพหุ่นนิ่ง.....	35
กิจกรรมที่ 3.7 เรื่อง ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต.....	58
กิจกรรมที่ 3.8 เรื่อง ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอน.....	59
แบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 3.....	63
แนวเฉลยข้อคำถาม.....	67
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 3.....	69
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 3.....	70
เกณฑ์การประเมินการบันทึกสาระความรู้.....	71
เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน.....	72
แบบบันทึกผลการประเมินภาระงานและชิ้นงาน.....	79
บรรณานุกรม.....	83

คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1
รหัส ศ31201 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ดำเนินการจัดทำ
ทั้งหมด 6 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของการวาดเส้น	ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
ชุดที่ 2 เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์การวาดเส้นหุ่นนิ่ง	ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง	ใช้เวลา 15 ชั่วโมง
ชุดที่ 4 เรื่อง แสงและเงา น้ำหนักอ่อนแก่	ใช้เวลา 9 ชั่วโมง
ชุดที่ 5 เรื่อง วาดเส้นหุ่นนิ่งตามแบบ	ใช้เวลา 18 ชั่วโมง
ชุดที่ 6 เรื่อง การชื่นชม เห็นคุณค่า	ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1
รหัส ศ31201 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 6 ชุด เป็นชุด
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้
โดยตรง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน สามารถพัฒนาทักษะ
ของตนเองได้ โดยยึดหลักนักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ตลอดจนสอดคล้องกับ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้
จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู

ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัส ศ31201 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเสิงสาง โดยมีขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติกิจกรรม 15 ชั่วโมง
2. ครูผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้, รายละเอียดของชุดกิจกรรม และเอกสารความรู้ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง
3. ครูผู้สอนจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารที่ใช้ประกอบชุดกิจกรรมให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
4. ครูผู้สอนศึกษา ทำความเข้าใจและตรวจสอบความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบชุดกิจกรรม
5. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้
 - 5.1 แจ้งสาระสำคัญ / ผลการเรียนรู้ / จุดประสงค์การเรียนรู้ / สาระการเรียนรู้
 - 5.2 ทำแบบทดสอบก่อนเรียนชุดที่ 3
 - 5.3 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง เส้นสร้างสรรค์
 - 5.4 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.2 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ
 - 5.5 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.3 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ
 - 5.6 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.4 เขียนตอบข้อคำถาม เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ
 - 5.7 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.5 เรื่อง สาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง
 - 5.8 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.6 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การจัดภาพหุ่นนิ่ง
 - 5.9 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.7 เรื่อง ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต
 - 5.10 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.8 เรื่อง ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอน
 - 5.11 ทำแบบทดสอบหลังเรียนชุดที่ 3

5.12 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยข้อคำถาม เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/

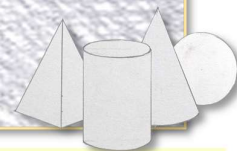
หลังเรียนชุดที่ 3 และประเมินผลงาน

6.ครูสรุปความรู้และชี้แจงผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการเรียนรู้ชุดกิจกรรมพัฒนา

การเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน

ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่ง รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัส ศ31201 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเสิงสาง โดยมีขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติกิจกรรม 15 ชั่วโมง
2. นักเรียนฟังคำชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้
3. นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมและเรียนรู้จากชุดกิจกรรมเรียงตามลำดับ ตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้ายด้วยการอ่านข้อความ เนื้อหา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมให้เข้าใจชัดเจน และปฏิบัติกิจกรรม ตามลำดับดังนี้
 - 3.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียนชุดที่ 3
 - 3.2 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง เส้นสร้างสรรค์
 - 3.3 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.2 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ
 - 3.4 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.3 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ
 - 3.5 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.4 เขียนตอบข้อคำถาม เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ
 - 3.6 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.5 เรื่อง สาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง
 - 3.7 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.6 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การจัดภาพหุ่นนิ่ง
 - 3.8 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.7 เรื่อง ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต
 - 3.9 ปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.8 เรื่อง ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอน
 - 3.10 ทำแบบทดสอบหลังเรียนชุดที่ 3
 - 3.11 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยข้อคำถาม เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียนชุดที่ 3 และประเมินผลงาน

11. เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เก็บสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้เรียบร้อย
12. นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับครู
13. นักเรียนรับฟังผลการเรียนรู้ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพ
หุ่นนิ่ง

สาระสำคัญ

การร่างภาพหุ่นนิ่ง จำเป็นจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการใช้เส้น การใช้ประสาทสัมผัสระหว่างการมองและมือให้เกิดความสัมพันธ์กัน หลักการของทัศนียภาพ การจัดภาพหุ่นนิ่ง การร่างภาพหุ่นนิ่งตามหลักการและขั้นตอน

ผลการเรียนรู้

ร่างภาพหุ่นนิ่งตามหลักการและขั้นตอนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ ด้วยดินสอดำได้
2. วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัสระหว่างการมองเห็นและมือได้
3. อธิบายหลักการเขียนทัศนียภาพได้
4. อธิบายหลักการจัดภาพหุ่นนิ่งได้
5. อธิบายขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่งได้
6. ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิตได้
7. ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอนได้

สาระการเรียนรู้

1. เส้นรูปแบบต่าง ๆ
2. Contour Drawing วาดเส้นประสาทสัมผัส
3. หลักการเขียนทัศนียภาพ
4. องค์ประกอบศิลป์
5. หลักการจัดภาพหุ่นนิ่ง
5. ขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่ง
6. การร่างภาพหุ่นนิ่งตามหลักการและขั้นตอน

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง แบบทดสอบก่อนเรียนมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้อง แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ในกระดาษคำตอบ
(ใช้เวลา 10 นาที)

1. ทักษะพื้นฐานเบื้องต้นลำดับแรกในการวาดเส้นหุ่นนิ่ง ที่ผู้เรียนควรฝึกให้ชำนาญคือ
 - ก. ทักษะการลากเส้น
 - ข. ทักษะการร่างภาพ
 - ค. ทักษะการจัดภาพ
 - ง. ทักษะการลงน้ำหนักอ่อนแก่
2. วาดเส้นประสาทสัมผัส มีวิธีการอย่างไร
 - ก. ตามองที่ต้นแบบ แล้วหันมามองกระดาษที่วาดอยู่
 - ข. ตามองที่ต้นแบบ โดยไม่มีการมองกระดาษที่วาดอยู่
 - ค. ตามองที่ต้นแบบบ้าง โดยเน้นมองกระดาษที่วาดอยู่
 - ง. ลากเส้นหลาย ๆ เส้นทับซ้อนกันขณะที่ตามองต้นแบบและกระดาษ
3. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของ “ทัศนียภาพ” ได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เป็นภาพวาดบนพื้นกระดาษที่มี 2 มิติ
 - ข. มีจุดรวมสายตาของภาพเพียงจุดเดียว
 - ค. วัตถุเดียวกันที่ปรากฏในภาพจะมีขนาดเท่ากัน
 - ง. เส้นหรือสิ่งของคู่ขนานกัน เมื่อไกลออกไปจะพุ่งเข้าหากัน

4. ข้อใดให้ความหมายของ “ทัศนียภาพ” ได้ชัดเจนที่สุด

- ก. การวาดภาพทิวทัศน์ด้วยเทคนิคต่าง ๆ
- ข. การวาดภาพทิวทัศน์แสดงรายละเอียดของธรรมชาติ
- ค. การวาดลายเส้นหรือเขียน โดยใช้หลักการทางคณิตศาสตร์
- ง. การวาดลายเส้นหรือเขียน ให้ดูเป็น 3 มิติ แสดงระยะใกล้ ไกล ตามที่ตาเห็น

5. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักการเขียนทัศนียภาพ

- ก. จุดมองภาพ
- ข. จุดรวมสายตา
- ค. เส้นรวมสายตา
- ง. เส้นระดับสายตา

6. ข้อใดคือหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

- ก. ความสมดุล
- ข. แสงและเงา
- ค. บริเวณว่าง
- ง. พื้นผิว

7. การจัดภาพหุ่นนิ่ง ไม่ควรจัดให้มีจุดเด่นอยู่ส่วนใดของภาพ

- ก. ด้านบนของภาพ
- ข. ด้านล่างของภาพ
- ค. ด้านข้างของภาพ
- ง. ตรงกลางของภาพ

8. ภาพลายเส้นหุ่นนิ่งส่วนใหญ่มีการจัดความสมดุลแบบใด

- ก. สมดุลแบบบนล่างเท่ากัน
- ข. สมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน
- ค. สมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน
- ง. สมดุลแบบมีจุดเด่นอยู่ตรงกลาง

9. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการร่างภาพหุ่นนิ่ง

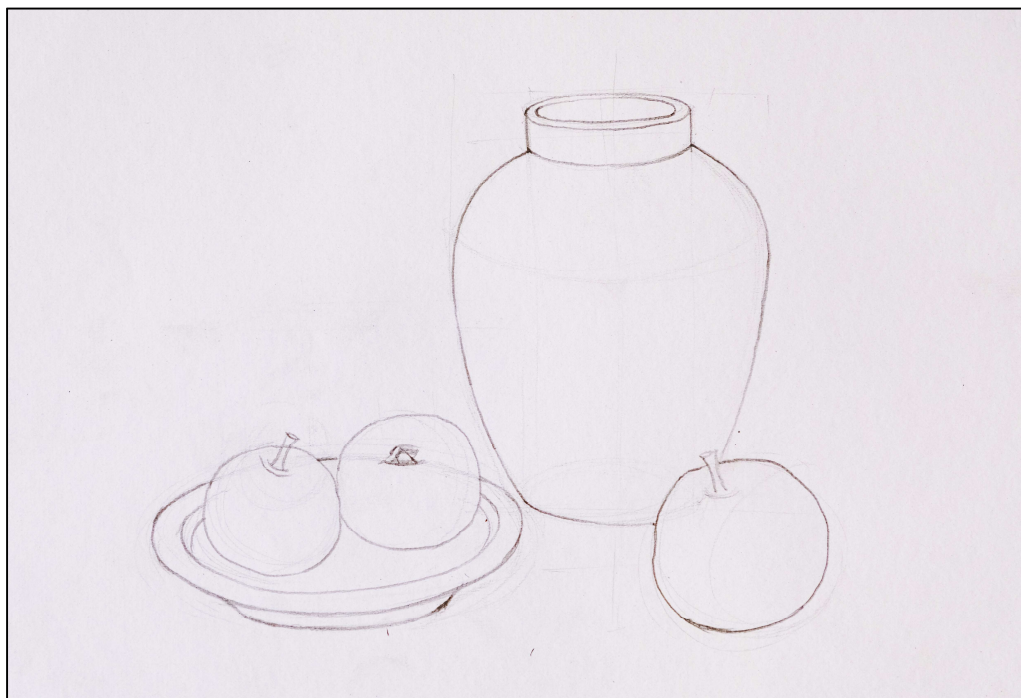
- ก. กำหนดตำแหน่งและขนาดของสิ่งที่จะวาด
- ข. กำหนดเค้าโครงง่าย ๆ ของวัตถุ
- ค. ร่างรายละเอียดของหุ่นนิ่ง
- ง. ร่างเค้าโครงของหุ่นนิ่ง

10. การร่างภาพหุ่นนิ่งให้เกิดความเหมือนจริงที่สุดความทำความเข้าใจในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. หลักการจัดภาพ
- ข. องค์ประกอบศิลป์
- ค. การเขียนทัศนียภาพ
- ง. ขั้นตอนการร่างภาพ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งตามต้นแบบที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์
ขนาด 15x22 นิ้ว (ใช้เวลา 50 นาที)

ต้นแบบภาพร่างหุ่นนิ่ง

กระดาษคำตอบ แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ได้ตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ของข้อนั้น ๆ
 ให้ถูกต้อง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนก่อน เรียนตอนที่ 1	คะแนนก่อน เรียนตอนที่ 2	คะแนนเฉลี่ย 10 คะแนน

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง เส้นสร้างสรรค์
รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนลากเส้นอย่างอิสระบนกระดาษ A4 ด้วยดินสอดำ โดยไม่กำหนดหัวข้อเรื่องและวิธีการ

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์ของกิจกรรม

รู้รูปแบบต่าง ๆ ของเส้น

วัสดุ อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ดินสอดำ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมเส้นสร้างสรรค์
2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมลากเส้นบนกระดาษ A4 ด้วยดินสอดำ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลงานที่ได้ปฏิบัติ เกี่ยวกับเส้นรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏใน

ผลงาน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3.2 ศึกษาเอกสารความรู้

เรื่อง การฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ

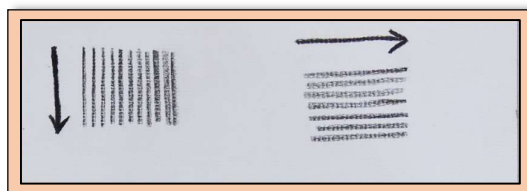
คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการอ่าน ทำความเข้าใจ และปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกทักษะที่ 3.2.1 เรื่อง ฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ และ 3.2.2 เรื่อง วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส

การฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ

ทักษะพื้นฐานเบื้องต้นในการวาดเส้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกให้ชำนาญ คือการฝึกฝนมือเพื่อให้มีความคล่องตัวในการลากเส้นแต่ละแบบแต่ละทิศการ ฝึกการเคลื่อนไหวมือที่จับดินสอในทิศการต่าง ๆ ให้ได้อย่างอิสระ ฝึกปรับน้ำหนักของเส้นให้มีน้ำหนักเข้มและเบาได้ตามความต้องการ การวาดเส้นจะไม่นิยมใช้เครื่องมือใด ๆ ช่วยเหมือนการเขียนแบบ เส้นจะเกิดจากการผสมกันของมือ สายตา และความแม่นยำเท่านั้น วิธีการฝึกฝนมือที่นิยมปฏิบัติกัน มีดังนี้

1. ลากเส้นตรง ทั้งแนวตั้ง แนวนอน ให้น้ำหนักเส้นและระยะห่างเท่ากัน

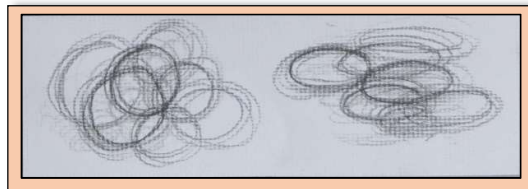
2. กด - ผ่อนมือ ลากเส้นแบบเดียวกับวิธีแรก แต่ค่อย ๆ ผ่อนน้ำหนักมือจากหนักไปเบา จากซ้ายไปขวาจนเส้นจางหายไป และลากกลับจากขวามาซ้าย

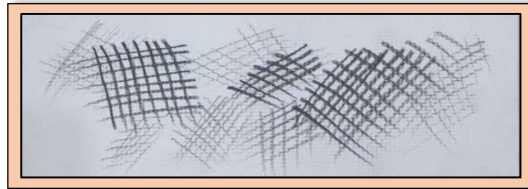
3. ลากเส้นโค้ง บน - ล่าง เพื่อฝึกใช้มืออย่างอิสระคล่องแคล่ว

4. วาดวงกลม วงรี โดยยกมือไม่ให้สัมผัสกระดาษ วาดด้วยความรวดเร็ว

5. สานเส้น โดยการลากเส้นตัดกันทุกทิศทางให้มีช่องไฟที่เท่ากัน

ภาพประกอบที่ 3.1 ลักษณะของเส้นแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการวาดเส้นหุ่นนิ่ง
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 14)

Contour Drawing วาดเส้นประสาทสัมผัส

การวาดเส้นด้วยเทคนิค Contour Drawing หรือ การวาดเส้นจากประสาทสัมผัส คำว่า **คอนทัวร์** หมายถึง **เส้นแสดงรูปร่าง** แต่ในความหมายของคำ หมายถึง การวาดภาพจากประสาทสัมผัสที่สั่งงานจากสมอง แทนการวาดภาพแบบสัญลักษณ์ ที่ปกติจะวาดภาพโดยการมองแล้วค่อยวาด ดูความถูกต้องของผลงาน แต่การวาดภาพแบบคอนทัวร์ เป็นการวาดภาพโดยใช้สายตามองวัตถุ

หรือหุ่นด้วยความพินิจพิเคราะห์เฉพาะนอกรอบของหุ่น (เส้นรอบนอก) เป็นการอ่านเส้นขอบของวัตถุ ด้วยสายตา แล้ววาดภาพลงบนกระดาษ ในขณะที่ตาจับจ้องอยู่ที่หุ่น มือก็วาดไปตามที่ตาเห็น โดยวาดช้า ๆ ไปทีละนิด ประสาทกับการเคลื่อนไหวของมือที่กำลังลากเส้นจนจบรูปร่างของวัตถุ การวาดภาพแบบนี้ตากับมือจะต้องทำงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน

สมภพ จงจิตต์โพธา, (2554 : 42. องค์ประกอบศิลป์) ได้อธิบายความหมายของ “การวาดเส้นแสดงทรง” (Contour Drawing) ว่า คือ “เป็นวิธีการวาดเส้นโดยการจ้องมองที่หุ่น ในขณะเดียวกันก็วาดเส้นไปตามสายตา ให้ลากเส้นติดต่อกันโดยไม่ยกดินสอ และพยายามไม่มองกระดาษ นอกจากการวาดเส้นรอบนอกแล้ว อาจมีการวาดเส้นที่อยู่ภายในได้บ้าง

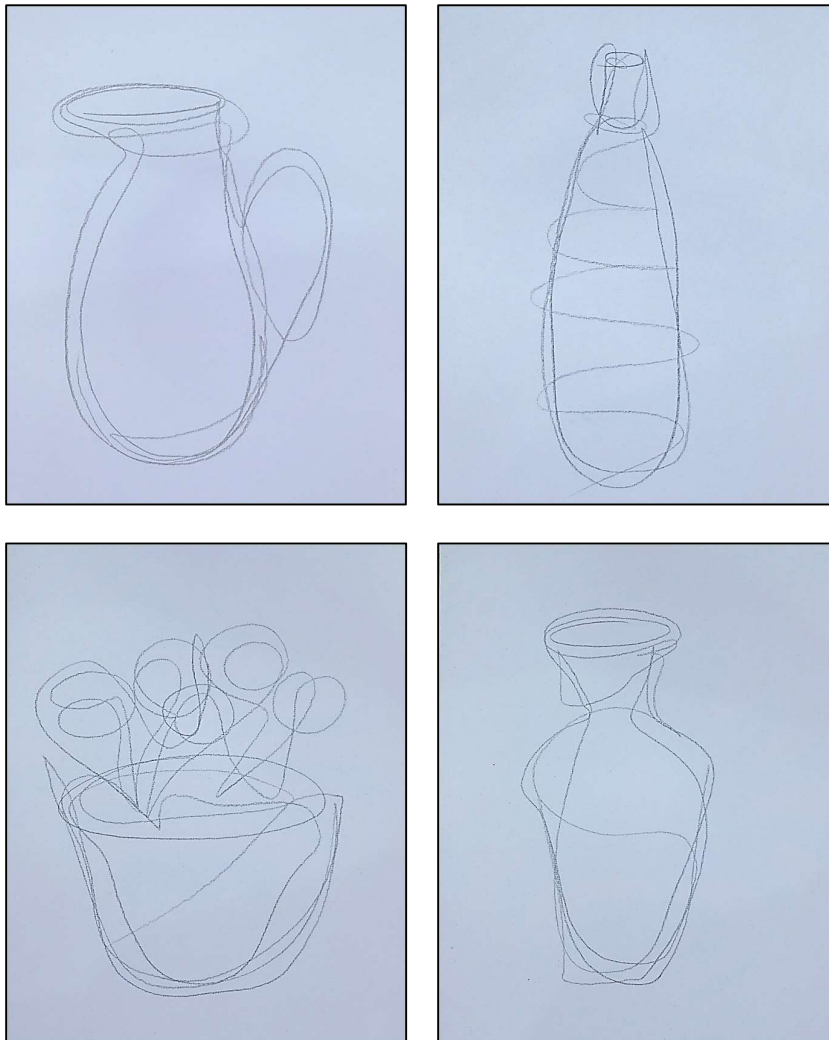
สิริภัทร สหสวรรค์ศรี และคณะ, (2556 : 89. คู่มือครูศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) ได้ให้ความหมายของ “การวาดเส้นจากประสาทสัมผัส” (Contour Drawing) หมายถึง “การวาดเส้นตามความรู้สึกสัมผัสระหว่างสายตากับรูปทรงวัตถุ เมื่อสายตามองวัตถุ มือก็วาดตามไปด้วยพร้อม ๆ กัน โดยไม่ต้องยกปลายดินสอขึ้นจากกระดาษ หรืออาจจะยกขึ้นได้บ้าง ที่เริ่มต้นในรายละเอียดบางส่วน แต่ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิมทุกครั้งคือไม่มองกระดาษ

อนุสรณ์ เจตน์มงคล. (ม.ป.ป. : เอกสารประกอบการเรียน วิชาจิตรกรรม) กล่าวว่า การวาดเส้นแบบคอนทัวร์ ดรอว์อิง (Contour Drawing) เป็นการวาดที่ฝึกธรรมชาติ เพราะว่าเป็นการวาดโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมด นอกจากเป็นการฝึกประสาทตาแล้ว ยังเป็นการฝึกสมาธิและความแม่นยำด้วย

หลักการ Contour Drawing

1. ตามองที่ต้นแบบที่วาดตลอดเวลา ไม่มีการชำเลื่องหรือมองที่กระดาษ/วัสดุรองรับที่วาดอยู่ ค่อยๆ วาดภาพออกมาโดยพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ของต้นแบบอย่างจดจ่อและพยายามแสดงรายละเอียดเหล่านั้นออกมาอย่างที่สุด
2. เส้นที่วาดออกมามีเพียงเส้นเดียว เมื่อเริ่มต้นจรดปากกา/ดินสอลงบนกระดาษแล้ว ควรวาดต่อไปจนจบ ไม่มีการยกดินสอขึ้นแล้วเขียนเส้นใหม่หากไม่จำเป็น

ตัวอย่างผลงานการวาดหุ่นนิ่งโดยการ Contour Drawing

ภาพประกอบที่ 3.2 ผลงานการวาดหุ่นนิ่งโดยการ Contour Drawing

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง (2559 : 15)

แบบฝึกทักษะที่ 3.2.1 เรื่อง ฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 12 รูปแบบตามตัวอย่าง ด้วยดินสอดำ ลงในช่องสี่เหลี่ยมตามหัวข้อที่กำหนดให้

เวลาที่ใช้ 30 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

ลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ ด้วยดินสอดำได้

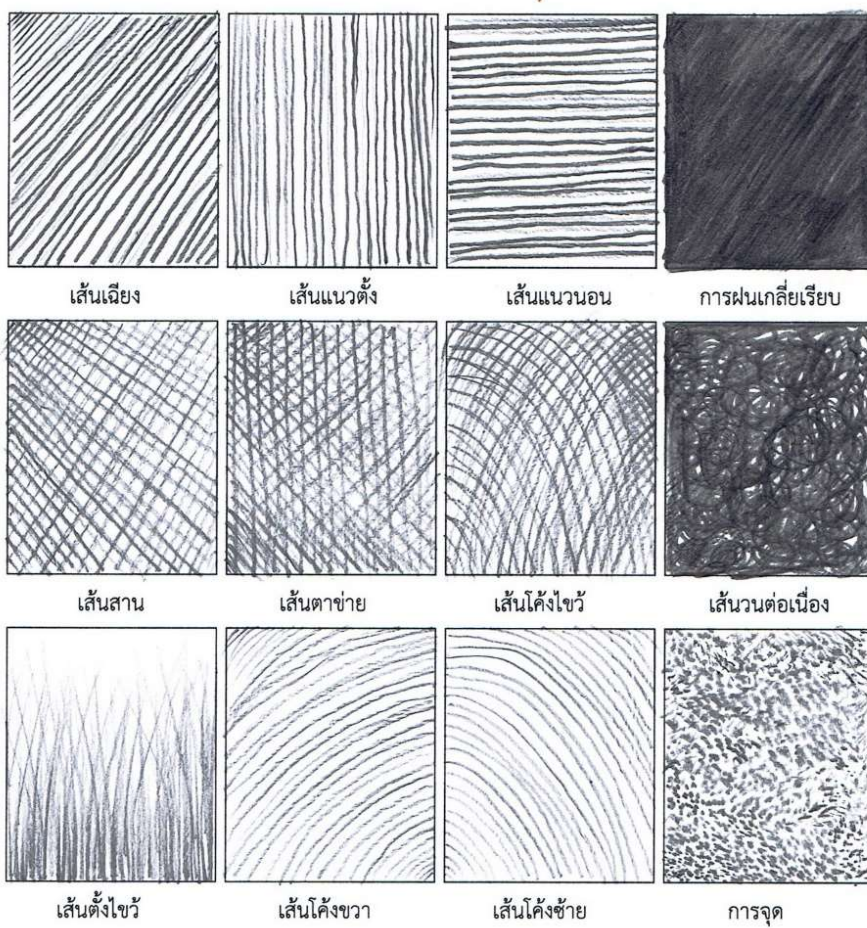
วัสดุ อุปกรณ์

1. ดินสอดำ
2. ยางลบ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ
2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ ตามต้นแบบ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

ตัวอย่างการลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 12 รูปแบบ

แบบฝึกทักษะ ที่ 3.2.1

--	--	--	--

เส้นเฉียง

เส้นแนวตั้ง

เส้นแนวนอน

การผันเกลี่ยเรียบ

--	--	--	--

เส้นสาน

เส้นตาข่าย

เส้นโค้งไขว้

เส้นวนต่อเนื่อง

--	--	--	--

เส้นตั้งไขว้

เส้นโค้งขวา

เส้นโค้งซ้าย

การจุด

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

แบบฝึกทักษะที่ 3.2.2

เรื่อง วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส (Contour Drawing) โดย
ดูต้นแบบหุ่นนิ่งที่ครูจัดไว้ให้ 10 ชิ้น วาดลงบนกระดาษบรีฟ ขนาด A3 ด้วยดินสอดำ ภาพหุ่นนิ่ง 1
ชิ้นต่อ 1 กระดาษ 1 แผ่น

เวลาที่ใช้ 30 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัสระหว่างการมองเห็นและมือได้

วัสดุ อุปกรณ์

1. ดินสอดำ
2. กระดาษบรีฟ ขนาด A3 จำนวน 10 แผ่น
3. กระดานรองเขียน
4. มีดคัทเตอร์
5. คลิปหนีบกระดาษ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการวาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส
(Contour Drawing) ให้พร้อม
2. วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส (Contour Drawing) ตามต้นแบบ
ที่ครูจัดไว้ให้ ลงบนกระดาษบรีฟ ขนาด A3 ด้วยดินสอดำ
3. เขียนชื่อ ชั้น เลขที่ ไว้ด้านหลังภาพ

กิจกรรมที่ 3.3 ศึกษาเอกสารความรู้

เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ ด้วยการอ่าน ทำความเข้าใจ และปฏิบัติกิจกรรมที่ 3.4 เรื่อง เขียนตอบข้อคำถาม

หลักการเขียนทัศนียภาพ Perspective

1. ความหมายของการเขียนทัศนียภาพ

กุลนิดา เหลือบจำเริญ, (2553 : 157. องค์ประกอบศิลป์) กล่าวว่า “ทัศนมิติ (Perspective)” หมายถึง “หลักวิชาที่ว่าด้วยการเขียนภาพบนพื้นระนาบ 2 มิติ ดังที่เห็นจากสิ่งที่ปรากฏจริงตามธรรมชาติ”

ธานี สังข์เอี้ยว, (2554 : 81. วาดเส้นฝึกมือ ชุด วาดเส้นพื้นฐาน) อธิบายความหมายของ “เพสเพกทีฟ” (Perspective) ทัศนียภาพ หมายถึง “ภาพที่วาดขึ้นจากการมองเห็น หรือวิธีวาดภาพที่แสดงระยะใกล้ ไกล ของสิ่งต่าง ๆ ให้ภาพ 3 มิติ ภาพแต่ละภาพจะมีเส้นสมมติเป็นระดับสายตา หรือเส้นเพียงตา เรียกอีกคำหนึ่งว่า (Horizon Line) เป็นเส้นของฟ้าจรดกับพื้นดิน และเส้นคู่ใด ๆ ที่ไม่ขนานกับพื้นราบในภาพวาด จะลู่อเข้าบรรจบกับเป็นจุดที่เส้นระดับสายตา เรียกว่า จุดอันตรธาน (Vanishing Point) ซึ่งอาจจะมีจุดเดียว สองจุด หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับรูปทรงของภาพที่วาด”

วัชรพงศ์ หงส์สุวรรณ, (2554 : 9. การเขียนแบบทัศนียภาพ) ได้อธิบายความหมายของ “ทัศนียภาพ” ว่า หมายถึง “ภาพที่สามารถรับรู้ได้ด้วยการมองเห็น หรือการเขียนแบบ การวาดภาพจากความเป็นจริงตามที่ตามองเห็น เป็นภาพ 3 มิติ ที่ต้องนำหลักทัศนียภาพมาใช้ ทัศนียภาพจึงแสดงถึงวิถีทางของสิ่งต่าง ๆ ที่สายตามองเห็นให้ดูมีระยะ ใกล้ ไกล ที่แตกต่างกันหรือแตกต่างกันด้วยมุมมอง ทัศนียภาพมีหลักอยู่ว่า สิ่งใดที่อยู่ใกล้ตัวเรา จะมองเห็นขนาดรูปทรงที่ใหญ่กว่า และมองเห็น

รายละเอียดได้ชัดเจน ในขณะที่สิ่งใดอยู่ไกลจะมองเห็นขนาดเล็กลง และมองเห็นรายละเอียดไม่ชัดเจน”

การเขียนทัศนียภาพ (Perspective) หมายถึง การเขียนภาพที่แสดงให้เห็นมิติต่าง ๆ คือ ความกว้าง ความยาว ความสูง ความต่ำ และความลึกในลักษณะ ที่เป็นธรรมชาติเหมือน ที่สายตามองเห็น

สรุปได้ว่า “หลักการเขียนทัศนียภาพ” หมายถึง “การวาดเส้นที่ใช้หลักการทางเรขาคณิตแสดงถึงวิธทางของสิ่งต่าง ๆ ที่สายตามองเห็นให้ดูมีมิติ ระยะ ใกล้ ไกล ที่แตกต่างกันหรือแตกต่างกันด้วยมุมมอง วัตถุที่ใกล้ตัวเรา จะมองเห็นขนาดรูปทรงที่ใหญ่กว่า และมองเห็นรายละเอียดได้ชัดเจน ในขณะที่สิ่งใดอยู่ไกลจะมองเห็นขนาดเล็กลง และมองเห็นรายละเอียดได้ชัดเจน ในขณะที่สิ่งใดที่อยู่ไกลจะมองเห็นขนาดเล็กลง และมองเห็นรายละเอียดไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นภาพที่สายตาของเรามองเห็นเป็นภาพ 3 มิติ คือ มีความกว้าง ความยาวและความลึก”

2. ลักษณะการเขียนทัศนียภาพ

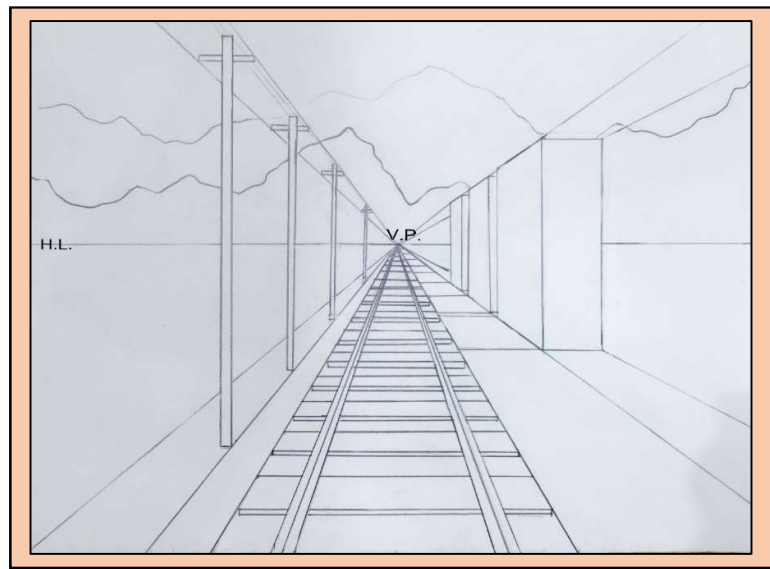
การเขียนทัศนียภาพ เป็นภาพที่ให้ความรู้สึกเป็น 3 มิติ คือ มีลักษณะของความเหมือนใกล้เคียงกับภาพที่เรามองเห็นภาพต่าง ๆ โดยทั่วไป เช่น ทางรถไฟจะไปรวมกันที่จุดจุดเดียว ไม้หมอนที่นอนขวางรับรางเหล็กก็จะสั้นเข้าและรวมกันที่จุดรวมสายตา ซึ่งพอสรุปลักษณะของภาพ Perspective ได้ดังนี้

1. ถ้าวัตถุอยู่ระดับเดียวกับเส้นระดับสายตา จะมองไม่เห็นความลึกของวัตถุ
2. ถ้าวัตถุอยู่สูงกว่าเส้นระดับสายตา จะเห็นส่วนที่เป็นด้านล่างของวัตถุ
3. ถ้าวัตถุอยู่ต่ำกว่าเส้นระดับสายตา จะเห็นส่วนที่เป็นด้านบนของวัตถุ
4. ถ้าวัตถุอยู่ด้านซ้ายของมุมมอง จะเห็นส่วนที่เป็นด้านข้างขวาของวัตถุ
5. ถ้าวัตถุอยู่ด้านขวาของมุมมอง จะเห็นส่วนที่เห็นด้านข้างซ้ายของวัตถุ
6. มุมทุกมุมของวัตถุ จะมีเส้น ลากไปยังจุดรวมสายตา ซึ่งอยู่บนเส้นระดับสายตาเสมอ
7. วัตถุหรือสิ่งของที่มีขนาดเท่ากัน เมื่ออยู่ไกลออกไปจะมีขนาดเล็กลง
8. ระยะที่เท่ากันเมื่ออยู่ไกลออกไป จะมีระยะที่ถี่ขึ้นเรื่อย ๆ จนรวมเป็นจุดเดียวกัน เช่น เสาไฟฟ้า
9. เส้นหรือสิ่งของที่คู่ขนานกัน เมื่อไกลออกไปจะพุ่งเข้าหากัน
10. วัตถุหรือสิ่งของต่าง ๆ เมื่ออยู่ไกลออกไป จะมีรายละเอียดและความชัดเจนลดลงไปตามลำดับ

สรุปลักษณะการเขียนทัศนียภาพไว้สั้น ๆ 4 ข้อดังนี้

1. วัตถุ หรือสิ่งของที่มีขนาดเท่ากันเมื่ออยู่ไกลตัวออกไปจะมีขนาดเล็กลง
2. ระยะที่เท่ากันเมื่ออยู่ไกลตัวออกไปจะมีระยะที่สั้นลงเรื่อย ๆ จนรวมเป็นจุดเดียวกัน
3. เส้น หรือสิ่งของที่คู่ขนานกันเมื่อไกลออกไปจะพุ่งเข้าหากัน
4. วัตถุ หรือสิ่งของต่าง ๆ เมื่ออยู่ไกลตัวออกไป จะมีรายละเอียดและความชัดเจนลดลงไป

ตามลำดับ

ภาพประกอบที่ 3.3 ลักษณะของภาพทัศนียภาพ (Perspective)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 16)

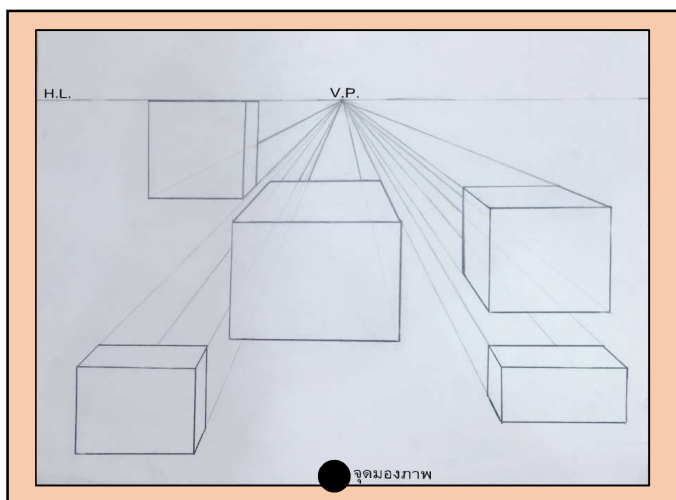
ดังนั้นหลักการเขียนทัศนียภาพ จึงมีความสำคัญในการวาดเส้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่ารูปที่วาดให้ได้เหมือนจริงนั้นต้องอาศัยหลักของทัศนียภาพ ฉะนั้นเพื่อให้เข้าใจหลักการเขียนทัศนียภาพ จึงจำเป็นต้องฝึกวาดโครงสร้างอย่างง่าย ๆ เริ่มจากการวาดกล่องรูปทรงสี่เหลี่ยมหรือรูปทรงลูกบาศก์ เป็นทัศนียภาพแบบจุดเดียวหรือรวมสายตา 1 จุด ทัศนียภาพแบบจุดรวมสายตา 2 จุด และทัศนียภาพแบบจุดรวมสายตา 3 จุด แต่ก่อนที่จะเริ่มฝึกวาดรูปทรงสี่เหลี่ยมหรือรูปทรงลูกบาศก์ เป็นทัศนียภาพแบบตั้ง ๆ นั้น ต้องรู้และเข้าใจในองค์ประกอบสำคัญของหลักการเขียนทัศนียภาพ ดังนี้

3. องค์ประกอบการเขียนทัศนียภาพ

1. จุดมองภาพ (Station) หรือ (Viewing Point)
2. เส้นระดับสายตา หรือเส้นของฟ้า (Horizon Line)
3. จุดรวมสายตา หรือจุดลั้ตา หรือจุดอันตราย (Vanishing Point)

1. จุดมองภาพ (Station Point)

จุดมองภาพ (Station Point) ใช้ตัวย่อว่า S.P. ทุก ๆ วัตถุหรือรูปทรงที่เราจะมองจะปรากฏแตกต่างกันไปตามแต่จุดมองภาพ (Station Point) หรือ มุมมอง (Viewing Point) ที่ใช้ในการวาดภาพ ที่ดูเหมือนจริงของสิ่งที่เราจะวาด ซึ่งเราต้องดูสิ่งนั้นและสิ่งอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กันจากมุมมองจุดเดียวกัน จุดมองภาพหรือมุมมองนั้น จะเป็นเส้นตรงที่ลากจากสายตาของเราไปหาเส้นขอบฟ้าหรือเส้นระดับสายตา (Horizon Line) เมื่อเราเคลื่อนที่ไปทางขวาหรือทางซ้าย คือการเปลี่ยนมุมมอง ก็จะทำให้ภาพวัตถุที่เรามองเห็นหรือที่จะวาดเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

ภาพประกอบที่ 3.4 จุดมองภาพ (Station Point)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 17)

2. เส้นระดับสายตา หรือเส้นขอบฟ้า (Horizon Line)

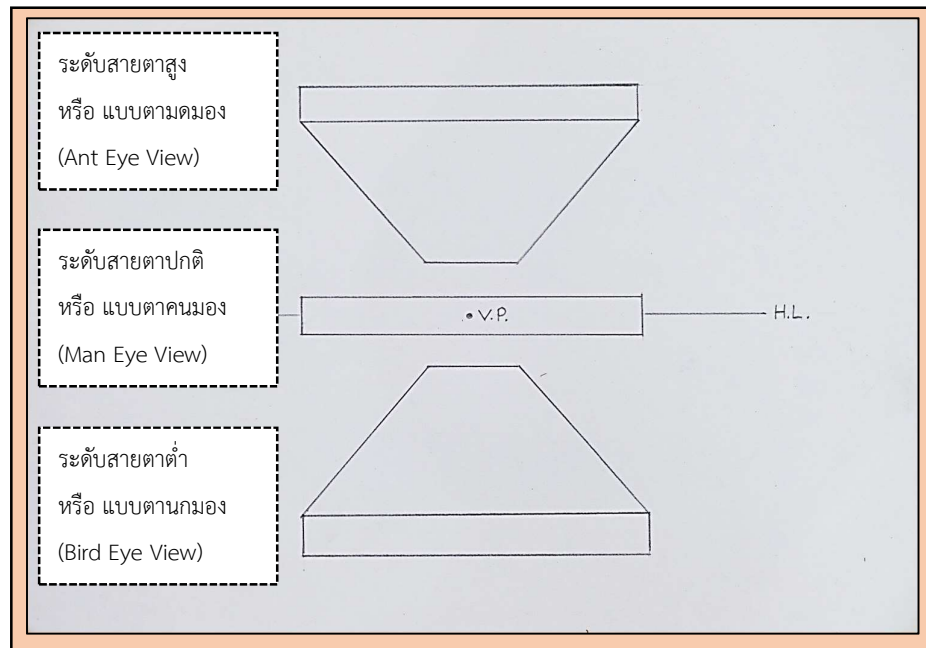
เส้นระดับสายตา หรือเส้นขอบฟ้า (Horizon Line) ใช้ตัวย่อว่า H.L. หรืออาจเรียกว่า **เส้นเพียงตา (Eye Level)** เป็นเส้นแนวนอน แบ่งระหว่างพื้นดินกับท้องฟ้าบรรจบกัน เส้นขอบฟ้าจริงตามธรรมชาติมักจะอยู่ที่ระดับสายตาปกติและจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระดับการมองเห็น ยิ่งยกระดับการมองเห็นสูงขึ้นมากเท่าใดเส้นขอบฟ้าในภาพก็จะสูงขึ้นมากเท่านั้น คือ จะเห็นพื้นดินมากขึ้นและเห็นท้องฟ้าน้อยลง และถ้าลดระดับการมองเห็นต่ำลงเท่าใด เส้นขอบฟ้าก็จะยิ่งต่ำลงเท่านั้น จะทำให้เรามองเห็นพื้นดินน้อยลงและมองเห็นท้องฟ้ามากขึ้น ดังนั้น ตำแหน่งขอบฟ้าในภาพจึงขึ้นอยู่กับระดับการมองเห็นที่ต้องการจะวาด เส้นระดับสายตาหรือเส้นขอบฟ้ามีความสำคัญต่อการวาดภาพเป็นอย่างมาก เพราะว่าเป็นเส้นที่จุดรวมสายตาหรือจุดอันตราย (Vanishing Point) ตั้งอยู่

เส้นระดับสายตา หรือเส้นขอบฟ้า (Horizon Line) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. เส้นระดับสายตา (Man Eye View) หมายถึง การมองจากระดับสายตาปกติ เส้นขอบฟ้าจะอยู่ตรงกลางระดับสายตาพอดี คือจะเห็นพื้นดินกับท้องฟ้าอย่างละครึ่งเท่ากัน หรือการมองเห็นระดับนี้จะมองเห็นวัตถุอยู่ระหว่างกึ่งกลาง ทำให้เรามองเห็นเฉพาะส่วนด้านหน้าของวัตถุ เหมือนรูปทรงที่ไม่มีความลึกหรือหนา มีลักษณะคล้ายรูปร่าง

2. เส้นระดับสายตาสูง (Ant Eye View) หรือแบบตานกมอง หมายถึง การมองวัตถุในลักษณะเงยหน้าหรือมองจากล่างขึ้นบน คือจะเห็นพื้นดินน้อย แต่จะมองเห็นท้องฟ้ามาก วัตถุอยู่สูงกว่าระดับสายตาปกติ ทำให้เรามองเห็นส่วนด้านหน้าและส่วนด้านล่างของวัตถุ

3. เส้นระดับสายตาต่ำ (Bird Eye View) หรือแบบตานกมอง หมายถึง การมองวัตถุในลักษณะก้มหน้าหรือมองจากบนลงล่าง คือจะเห็นพื้นดินมาก แต่จะเห็นท้องฟ้าน้อย วัตถุอยู่ต่ำกว่าระดับสายตาปกติ ทำให้เรามองเห็นส่วนด้านหน้าและส่วนด้านบนของวัตถุ

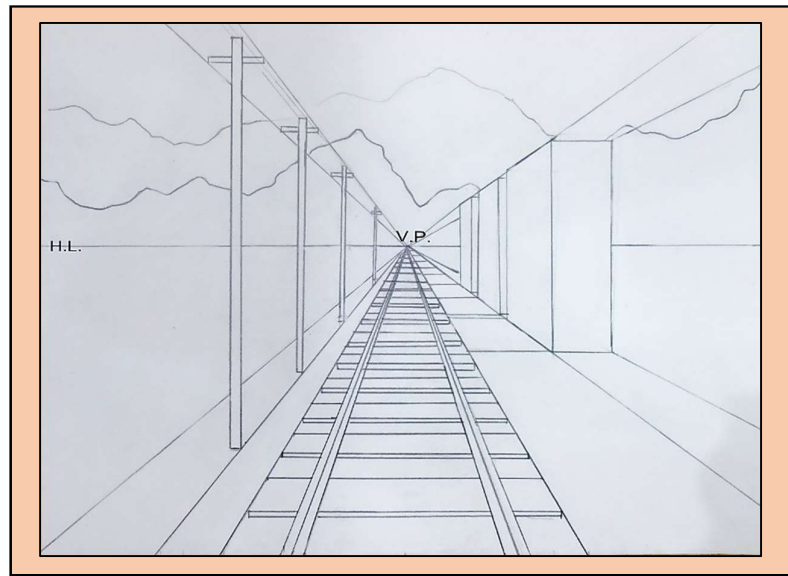
ภาพประกอบที่ 3.5 เส้นระดับสายตา หรือเส้นขอบฟ้า (Horizon Line)

ที่มา : อุเทน มุ่งยงค์กลาง. (2559 : 19)

3. จุดรวมสายตา (Vanishing Point)

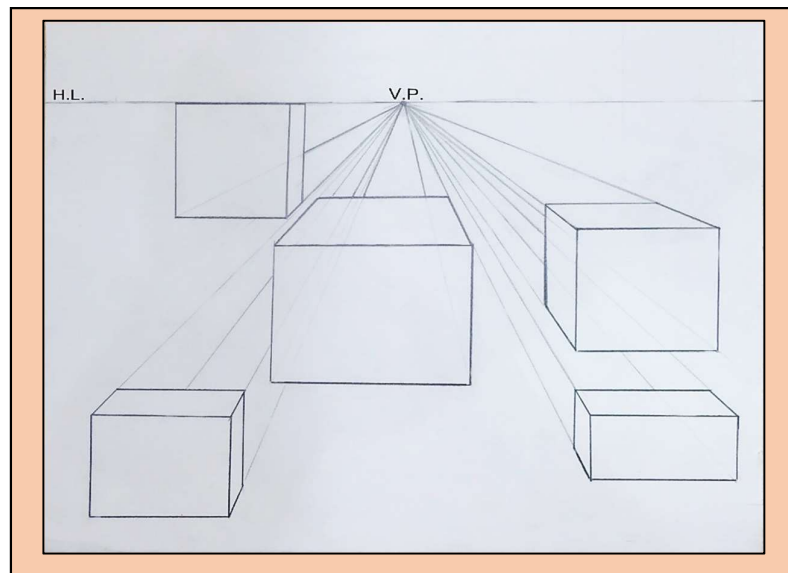
หรือเรียกว่า **จุดจบ** หรือ **จุดลึบตา** ใช้ตัวย่อว่า V.P. เป็นจุดที่สร้างภาพให้มองได้ไกลออกไปจนถึงลึบสายตา เช่น เรายืนอยู่กลางทางรถไฟ แล้วมองไปข้างหน้า เราจะเห็นว่าทางรถไฟ จะค่อย ๆ แคบเล็กลง เสาไฟฟ้าสั้นเล็กลง แล้ววิ่งไปรวมกันที่จุดรวมสายตา แต่ในความเป็นจริง ขนาดความกว้างของทางรถไฟหรือความสูงของเสาไฟฟ้า จะเท่ากัน แต่ที่เห็นเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากสัดส่วนที่ปรากฏแก่สายตาของเรา ทำให้การมองภาพแตกต่างกันออกไป สิ่งนี้คือภาพลวงตาที่เกิดจากความลึกดังภาพประกอบที่ 3.14

การมองวัตถุชิ้นหนึ่ง อาจจะมีจุด V.P. 1 จุด หรือ 2 จุด ก็ได้ โดยจุด V.P. จะต้องตั้งอยู่บนเส้นระดับสายตาหรือเส้นขอบฟ้า (H.L.) เท่านั้น จะกำหนดให้อยู่ส่วนใดบนขอบฟ้า (H.L.) ก็ได้ (ยกเว้นการเขียนทัศนียภาพแบบจุดรวมสายตา 3 จุด จะมีเพียง V.P. 1 จุด และ V.P. 2 จุดเท่านั้นที่ตั้งอยู่บน เส้นขอบฟ้า (H.L.) ส่วน V.P.3 จะอยู่ด้านบนหรือด้านล่างของเส้นขอบฟ้า (H.L.) ก็ได้ แล้วแต่ผู้เขียนจะกำหนด)

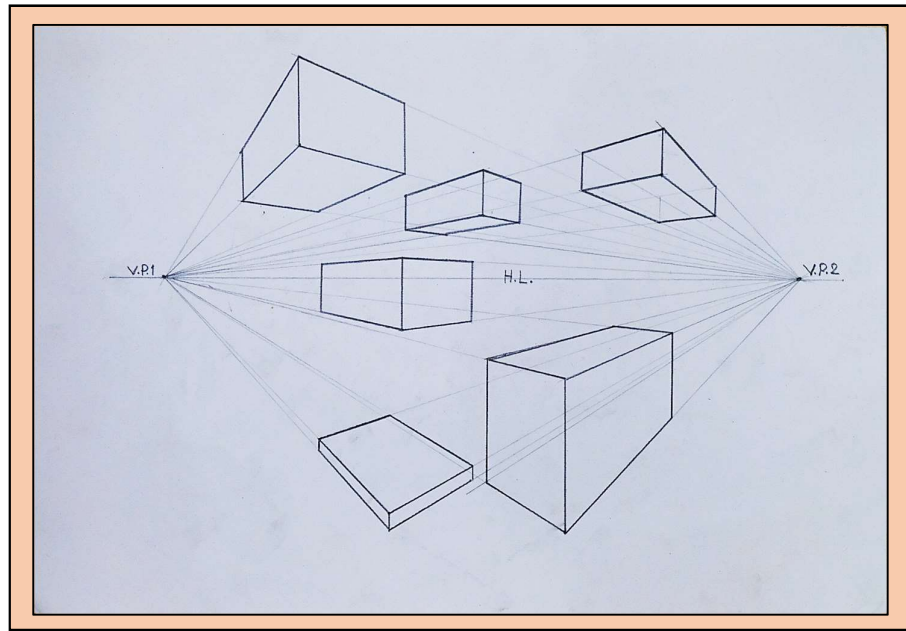

ภาพประกอบที่ 3.6 จุดรวมสายตา หรือจุดลึบตา หรือจุดอันตราย (Vanishing Point)
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 20)

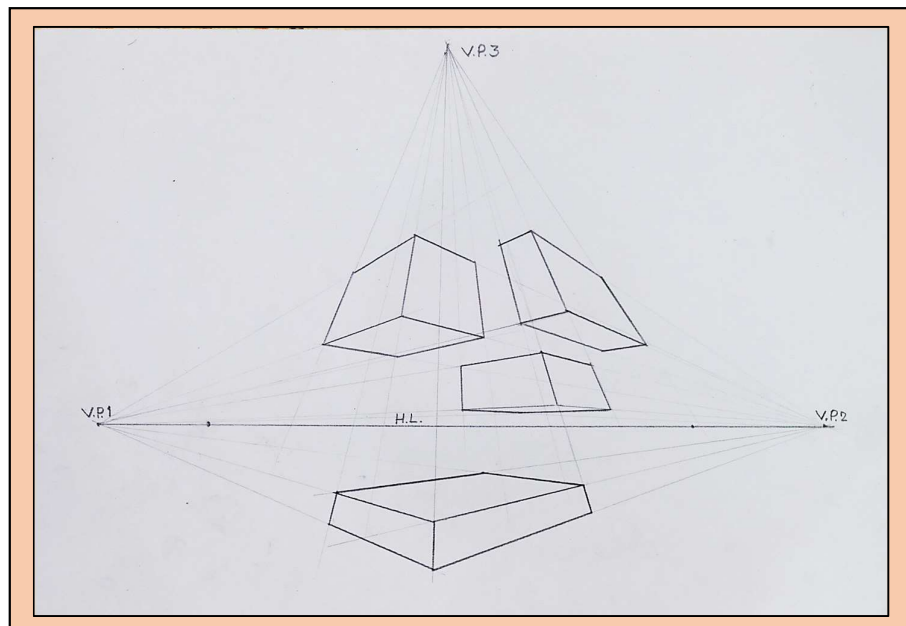
ตัวอย่างภาพวาดทัศนียภาพ แบบจุดรวมสายตา 1 จุด

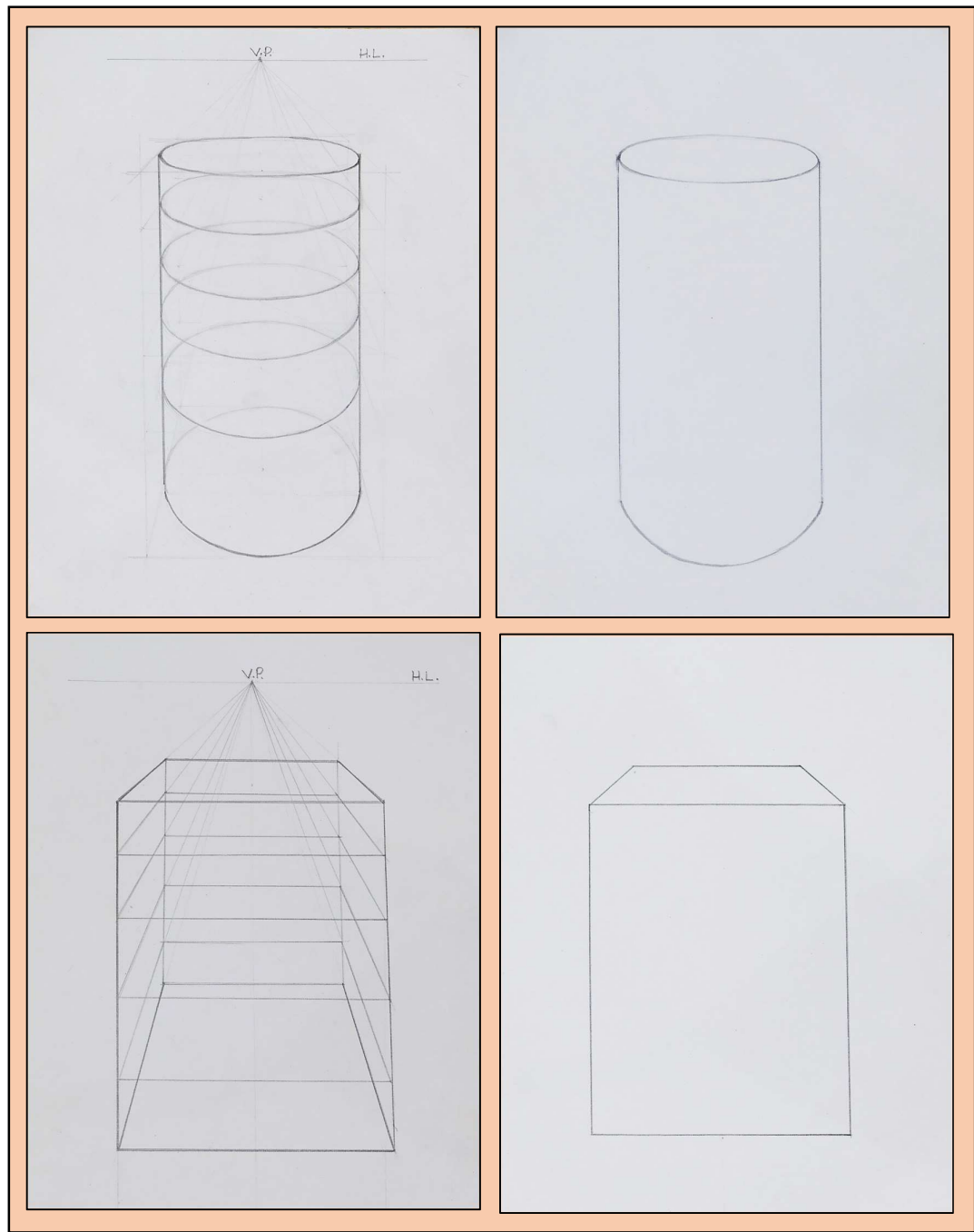
ภาพประกอบที่ 3.7 ภาพวาดทัศนียภาพ แบบจุดรวมสายตา 1 จุด
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 20)

ภาพประกอบที่ 3.8 ภาพวาดทัศนียภาพ แบบจุดรวมสายตา 2 จุด
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 20)

ภาพประกอบที่ 3.9 ภาพวาดทัศนียภาพ แบบจุดรวมสายตา 3 จุด
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 20)

ภาพประกอบที่ 3.10 ภาพวาดรูปทรงกระบอกแบบมองทะลุ และรูปทรงกระบอกทึบ และ
ภาพวาดรูปทรงสี่เหลี่ยมแบบมองทะลุ และรูปทรงสี่เหลี่ยมทึบ

ในลักษณะ Perspective

ที่มา : อุเทน มุ่งยงค์กลาง. (2559 : 22)

กิจกรรมที่ 3.4 เขียนตอบข้อคำถาม
เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ
รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ได้ใจความที่ชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักการเขียนทัศนียภาพได้

1. การเขียนทัศนียภาพ หมายถึง

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนบอกลักษณะของทัศนียภาพ มา 4 ลักษณะ

2.1

2.2

2.3

2.4

3. ให้นักเรียนบอกองค์ประกอบของหลักการเขียนทัศนียภาพ

3.1

3.2

3.3

4. ให้นักเรียนอธิบายหลักการเขียนทัศนียภาพมา 3 ข้อ

4.1

.....

.....

.....

.....

4.2

.....

.....

.....

.....

4.3

.....

.....

.....

.....

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

กิจกรรมที่ 3.5 เรื่อง สาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูการสาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง และฟังคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดภาพ/ขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่งจากครูผู้สอน จากนั้นให้นักเรียนบันทึกสาระความรู้ที่ได้รับลงในแบบบันทึกกิจกรรม

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายหลักการจัดภาพหุ่นนิ่งได้
2. อธิบายขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่งได้

วัสดุ อุปกรณ์

ปากกาจกดบันทึก

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

1. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมให้พร้อม
2. นักเรียนดูการสาธิตการร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามหลักการจัดภาพหุ่นนิ่งและขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่ง และฟังคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดภาพ/ขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่งจากครูผู้สอน
3. นักเรียนบันทึกสาระความรู้ที่ได้รับลงในแบบบันทึกกิจกรรม
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ

แบบบันทึกกิจกรรม เรื่อง หลักการจัดภาพและขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่ง

1. หลักการจัดภาพหุ่นนิ่ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่ง

2.1

.....

2.2

.....

2.3

.....

2.4

.....

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

กิจกรรมที่ 3.6 ศึกษาเอกสารความรู้

เรื่อง การจัดภาพหุ่นนิ่ง

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การจัดภาพหุ่นนิ่ง ด้วยการอ่าน ทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่อไปได้

การจัดภาพหุ่นนิ่ง

1.องค์ประกอบศิลป์ (Composition)

องค์ประกอบศิลป์ (Composition) เป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะทุกประเภท จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ส่วนประกอบของศิลปะ (Element of Art) เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้เป็นหลักการสร้างงานศิลปะ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.1 ความหมายและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์ หมายถึง การนำส่วนประกอบสำคัญของศิลปะ หรือทัศนธาตุ มาจัดเข้าด้วยกันตามความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ โดยอาศัยหลักของศิลปะให้งานเกิดการประสานกลมกลืนอย่างเป็นเอกภาพ

1.2 ความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์จัดเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากสำหรับผู้ที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะ ถ้าขาดความรู้ความเข้าใจในวิชานี้แล้ว ผลงานที่สร้างก็ยากที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะงานศิลปะสมัยใหม่ที่มีการแสดงเฉพาะ เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นผิว จังหวะ และบริเวณว่าง ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องนำหลักขององค์ประกอบศิลป์มาใช้

1.3 การเกิดองค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์เกิดจากการนำเอาส่วนประกอบของศิลปะ หรือทัศนธาตุ (Element of Art) ได้แก่ จุด (Point) เส้น (line) รูปร่าง - รูปทรง (Shape – Form) น้ำหนักอ่อนแก่ (Value) พื้นผิว (Texture) บริเวณว่าง (Space) สี (Color) มาสร้างสรรค์จัดวาง โดยใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of Composition) ได้แก่ เอกภาพ ความสมดุล จุดสนใจ ความกลมกลืน ความขัดแย้ง มาจัดวาง จึงเกิดเป็นงานศิลปะ

1.4 ทัศนธาตุ

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทุกประเภทรูปนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและมีความเข้าใจในองค์ประกอบทางศิลปะ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์งานศิลปะทุกสาขา การจัดองค์ประกอบที่ดีจะมีส่วนช่วยให้ผลงานศิลปะมีคุณค่า และทำให้เกิดความเข้าใจในงานศิลปะมากยิ่งขึ้น ทัศนธาตุ ประกอบด้วย

1.3.1 จุด (Point)

1.3.2 เส้น (line)

1.3.3 รูปร่าง - รูปทรง (Shape – Form)

1.3.4 น้ำหนักอ่อนแก่ (Value)

1.3.5 พื้นผิว (Texture)

1.3.6 บริเวณว่าง (Space)

1.3.7 สี (Color)

2.หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of Composition)

การจัดภาพหรือจัดองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ถือเป็นทฤษฎีที่สำคัญเบื้องต้นของการสร้างงานศิลปะทุกชนิด เป็นแนวทางสำหรับศิลปินและผู้ดูใช้เป็นหลักในการสร้างและพิจารณาคุณค่าของงานศิลปะ

การจัดองค์ประกอบศิลป์ หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบทางศิลปะ (Element of Art) คือ จุด (Point) เส้น (line) รูปร่าง - รูปทรง (Shape – Form) น้ำหนักอ่อนแก่ (Value) พื้นผิว (Texture) บริเวณว่าง (Space) สี (Color) มาจัดเข้าด้วยกัน ประสานกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสมดุลและเกิดจุดเด่นน่าสนใจ

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of Composition) มีดังนี้

1. เอกภาพ (Unity)

หมายถึง การประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ ไม่กระจัดกระจาย ไม่แตกแยก ทุกส่วนมีความสอดคล้องกลมกลืนกัน

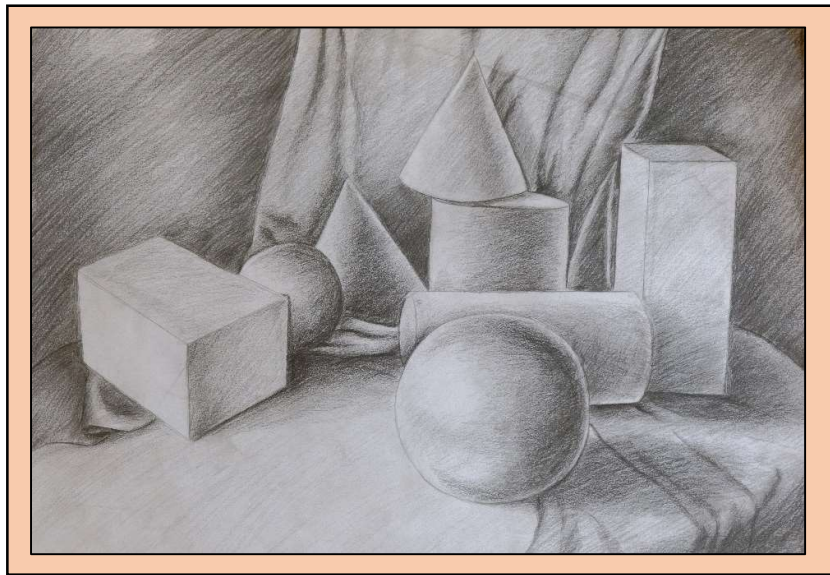
ภาพประกอบที่ 3.11 การจัดองค์ประกอบศิลป์ที่มีเอกภาพ (Unity)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 24)

ภาพประกอบที่ 3.12 การจัดองค์ประกอบศิลป์ที่มีเอกภาพ (Unity)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 24)

ภาพประกอบที่ 3.13 การจัดองค์ประกอบศิลป์ที่มีเอกภาพ (Unity)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 24)

2. ความสมดุล หรือดุลยภาพ (Balance)

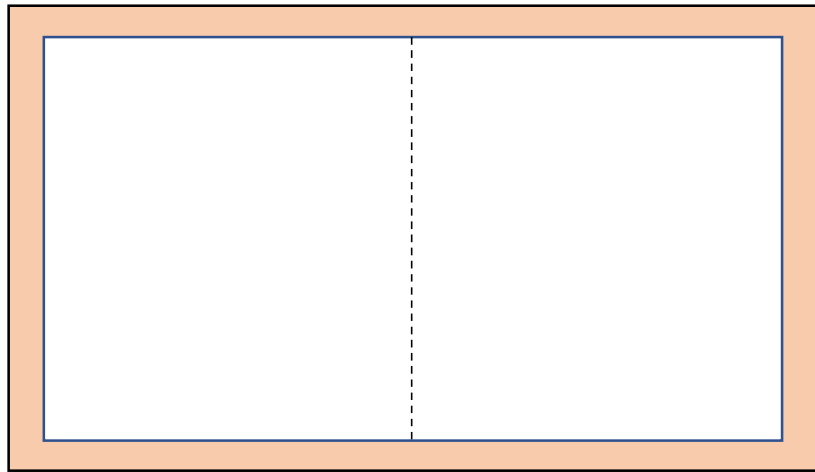
ความสมดุล หมายถึง การจัดภาพหรือผลงานศิลปะ ให้น้ำหนักที่เกิดความสมดุลกันทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งของภาพ โดยมีเส้นแกนสมมติเป็นตัวกำหนดความสมดุล แล้วเปรียบเทียบน้ำหนักความสมดุลด้วยสายตาตามความรู้สึกเป็นหลัก

เส้นแกนสมมติ (Axis)

เส้นแกนสมมติเป็นเส้นแกนที่กำหนดขึ้นเพื่อแบ่งส่วนกึ่งกลางของภาพออกเป็นด้านซ้ายกับด้านขวา หรือด้านบนกับด้านล่าง เพื่อให้มีความสมดุลกัน

เส้นแกนหรือเส้นแกนสมมติ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

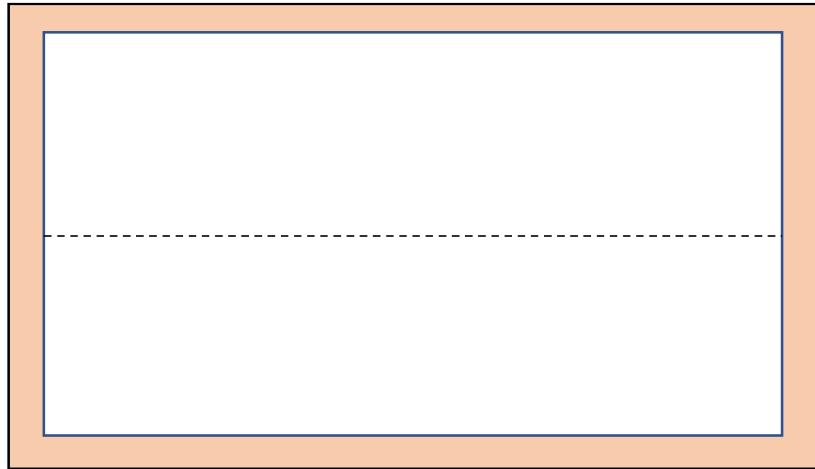
1. **เส้นแกนสมมติแนวตั้ง (Vertical Axis)** คือ เส้นแกนกลางที่แบ่งพื้นที่ของภาพออกเป็น 2 ส่วนในแนวตั้ง คือแบ่งเป็นด้านซ้ายกับด้านขวา

ภาพประกอบที่ 3.14 เส้นแกนสมมติแนวตั้ง (Vertical Axis)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 25)

2. เส้นแกนสมมติแนวนอน (Horizontal Axis) คือ เส้นแกนกลางที่แบ่งพื้นที่ของภาพออกเป็น 2 ส่วน ในแนวนอน คือแบ่งเป็นด้านบนกับด้านล่าง

ภาพประกอบที่ 3.15 เส้นแกนสมมติแนวนอน (Horizontal Axis)

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 25)

เส้นแกนสมมติทั้ง 2 ชนิดนี้ เส้นแกนสมมติที่นิยมใช้ตรวจพิสูจน์ในเรื่องความสมดุล มักจะนิยมใช้เส้นแกนสมมติแนวตั้งมากกว่า เพราะว่าตามธรรมชาติของมนุษย์จะมองรูปภาพที่อยู่ระหว่างเส้นแกนสมมติทั้งสองข้างคือด้านซ้ายกับด้านขวา ในลักษณะการถ่วงดุลของน้ำหนักที่ตกลงสู่ด้านล่างตามแรงดึงดูดของโลก ที่เรียกว่า **แรงโน้มถ่วงของโลก**

การจัดภาพให้มีความสมดุลสามารถจัดได้ 2 ลักษณะ คือ

1. สมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากันหรือสมดุลแบบสมมาตร (Symmetrical Balance)

หมายถึง การจัดวางส่วนประกอบของศิลปะหรือรูปร่าง รูปทรง ไว้ระหว่างสองข้างของเส้นแกนสมมติแนวตั้ง โดยมีรูปร่าง รูปทรงและน้ำหนักที่เหมือนกันหรือเท่ากัน ความสมดุลในลักษณะนี้เปรียบเหมือนกับการส่องกระจก คือมองเห็นวัตถุกับเงาในกระจกเหมือนกัน

ความสมดุลลักษณะนี้ จะให้ความรู้สึกถึง ความเรียบง่าย ความมีระเบียบ แต่แฝงไปด้วยความมั่นคง แข็งแรง และเกิดความสง่างาม

ภาพประกอบที่ 3.6 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาเท่ากันหรือสมดุลแบบสมมาตร

ที่มาของภาพ <https://www.novotelbangkoksilom.com/wp-content/uploads/sites/71/2016/11/Novotel-Bangkok-Fenix-Silom-Marble-Temple.jpg> สืบค้นเมื่อ 28/1/2560

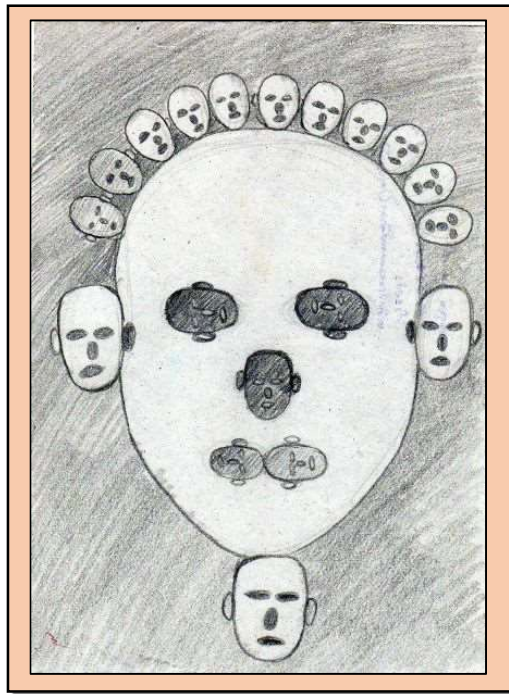
ภาพประกอบที่ 3.17 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาเท่ากันหรือสมดุลแบบสมมาตร
ที่มาของภาพ [https://hilight.kapook.com/img_cms2/user/phatchara_N/news/](https://hilight.kapook.com/img_cms2/user/phatchara_N/news/B4eGuZpCIAA4hr6.jpg)

B4eGuZpCIAA4hr6.jpg สืบค้นเมื่อ 28/1/2560

ภาพประกอบที่ 3.18 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาเท่ากันหรือสมดุลแบบสมมาตร
ที่มาของภาพ [https://makamstories.com/wp-](https://makamstories.com/wp-content/uploads/2016/09/Symmetry-photo-1.jpg)

content/uploads/2016/09/Symmetry-photo-1.jpg สืบค้นเมื่อ 28/1/2560

ภาพประกอบที่ 3.19 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาเท่ากันหรือสมดุลแบบสมมาตร

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 26)

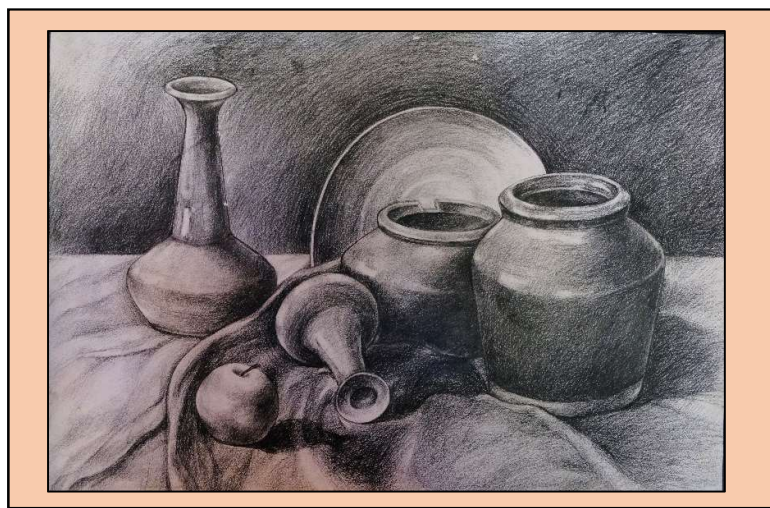
2. สมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากันหรือสมดุลแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance)

หมายถึง การจัดวางส่วนประกอบของศิลปะหรือรูปร่าง รูปทรง ไว้ทั้งสองข้างเส้นแกนสมมติแนวตั้ง โดยให้เห็นว่ามีน้ำหนักเท่ากัน แต่รูปร่าง รูปทรงทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ความสมดุลในลักษณะนี้เป็นที่นิยมกันอย่างมากของศิลปิน เพราะว่าภาพผลงานจะให้อารมณ์ ความรู้สึกเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี รวมทั้งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในการจัดวางองค์ประกอบของภาพอีกด้วย

ความสมดุลลักษณะนี้ จะให้ความรู้สึกถึง ความเคลื่อนไหว ความมีชีวิตชีวา สนุกสนาน และแปลกใหม่

ภาพประกอบที่ 3.20 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากันหรือสมดุลแบบอสมมาตร
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 26)

ภาพประกอบที่ 3.21 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากันหรือสมดุลแบบอสมมาตร
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 26)

ภาพประกอบที่ 3.22 การจัดภาพแบบสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากันหรือสมดุลแบบอสมมาตร
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 26)

3. จุดเด่น (Dominance)

จุดเด่น หมายถึง การสร้างจุดเด่นของภาพให้เกิดความน่าสนใจ โดยกำหนดว่าจะให้ส่วนใดเป็นส่วนสำคัญของภาพและส่วนใดคือส่วนรอง ซึ่งจุดเด่นของภาพอาจจะเป็นรูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สีหรือพื้นผิวก็ได้

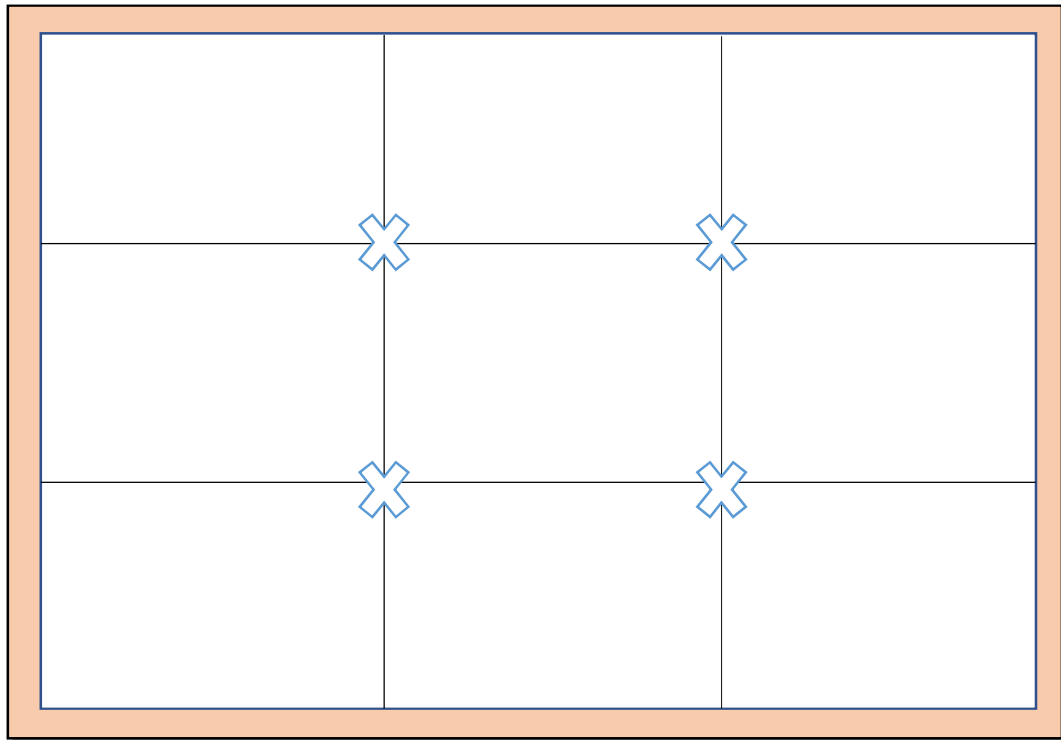
ปริมาณและตำแหน่งของการวางจุดเด่น

1. **ปริมาณของจุดเด่น** ในทัศนศิลป์ โดยทั่วไปจะกำหนดให้มีประมาณ 20 – 30 เปอร์เซ็นต์

2. **ตำแหน่งของการวางจุดเด่น** จะไม่นิยมวางไว้ตรงกลางภาพ เพราะจะทำให้ภาพเกิดความสงบนิ่งเกินไป ซึ่งการวางตำแหน่งจุดเด่นไว้ด้านใดด้านหนึ่งจะให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวได้ดีกว่า สำหรับการวางจุดเด่นในทางลึก ตำแหน่งที่มักจะวางเสมอ คือ ระยะหน้า (Fore Ground) หรือระยะกลาง (Middle Ground) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของศิลปิน ส่วนระยะหลัง (Back Ground) ส่วนใหญ่ศิลปินจะจัดให้เป็นบริเวณว่าง

สำหรับผู้เริ่มสร้างงานศิลปะ อาจจะใช้ วิธีการจัดวางจุดเด่นแบบกฎสามส่วน (Rule of Third) คือ การลากเส้นแบ่งพื้นที่ภาพในกรอบสี่เหลี่ยมออกเป็น 3 ส่วน ทั้งแนวดิ่งและแนวนอน จะได้

ช่องทั้งหมด 9 ช่อง บริเวณที่เส้นตรงตัดกัน คือบริเวณที่ควรวางจุดเด่นของภาพ ซึ่งมีทั้งหมด 4 จุด ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 3.23 วิธีการจัดวางจุดเด่นแบบกฎสามส่วน (Rule of Third)

ที่มา : อุเทน มุ่งยงค์กลาง. (2559 : 27)

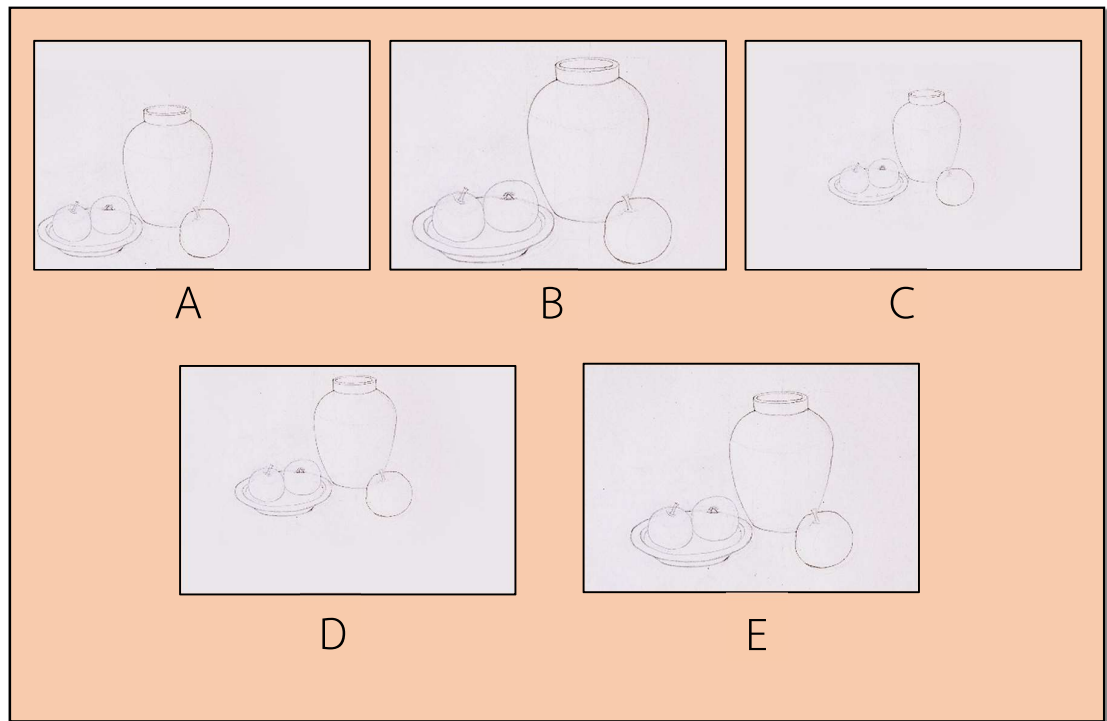
หลักการจัดองค์ประกอบภาพหุ่นนิ่ง

ความงามของหุ่นนิ่งอยู่ที่การเข้าใจเลือกวัตถุต่าง ๆ มาจัดรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกัน โดยมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพหุ่นนิ่ง ดังนี้

1. เรื่องราวของภาพที่จัดรวมเป็นกลุ่มต้องมีความชัดเจน ในการจัดภาพส่วนประกอบสำคัญที่สุดไม่ควรอยู่มุมใดมุมหนึ่งของภาพ แต่ควรอยู่ค่อนข้างกึ่งกลางซึ่งจะทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจและดึงดูดแก่ผู้ดู

2. การจัดองค์ประกอบควรคำนึงถึงความสมดุล ภาพหุ่นนิ่งควรมีน้ำหนักเท่ากันทั้งซ้ายและขวา

3. จุดสนใจของภาพหนึ่งไม่ควรจัดให้จุดเด่นของภาพอยู่ตรงกลาง ควรจะขยับไปทางซ้ายหรือทางขวาของภาพ และควรทำให้เกิดความประสานกลมกลืนของเอกภาพ (Unity)

ภาพประกอบที่ 3.24 ตัวอย่างการจัดภาพ

ภาพ A จัดภาพต่ำและชิดมุมมากเกินไป ภาพ B จัดภาพใหญ่เกินไป ภาพ C จัดภาพเล็กเกินไป

ภาพ D จัดภาพสูงเกินไป ภาพ E จัดภาพได้เหมาะสม

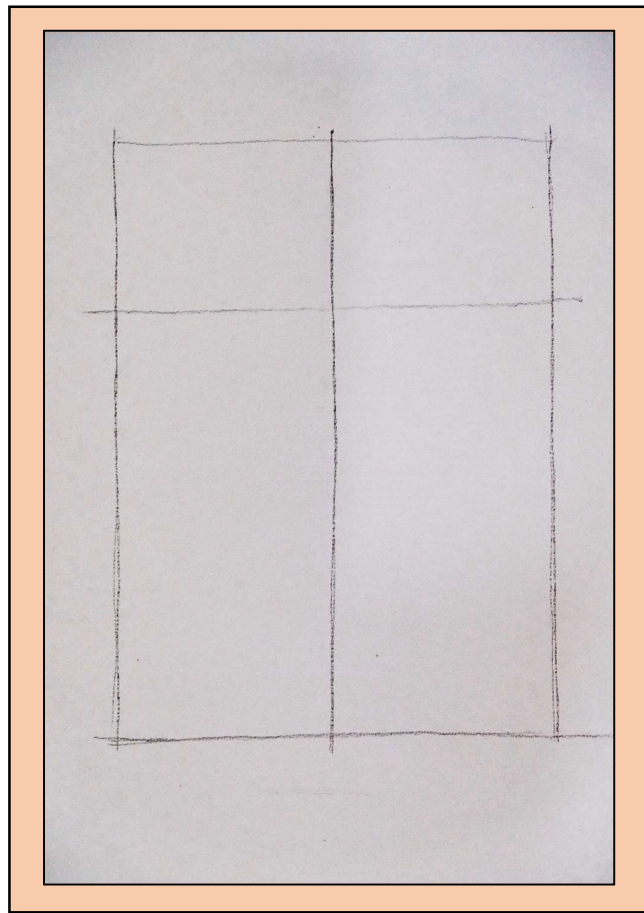
ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 27)

ขั้นตอนการร่างภาพหุ่นนิ่ง

การร่างภาพ เป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจ ภาพที่วาดจะสวยหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการร่างภาพเป็นส่วนสำคัญเบื้องต้น การร่างภาพมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดตำแหน่งและขนาดของสิ่งที่วาดให้มีความเหมาะสมกับหน้ากระดาษ

โดยการสังเกตภาพรวมของหุ่น แล้วนำมาจัดวางความเหมาะสมของส่วนที่เป็นหุ่นกับที่ว่าง การกำหนดขนาดใหญ่เกินไปจะทำให้ดูอึดอัด และหากกำหนดเล็กเกินไปจะทำให้ดูไม่เหมาะสม

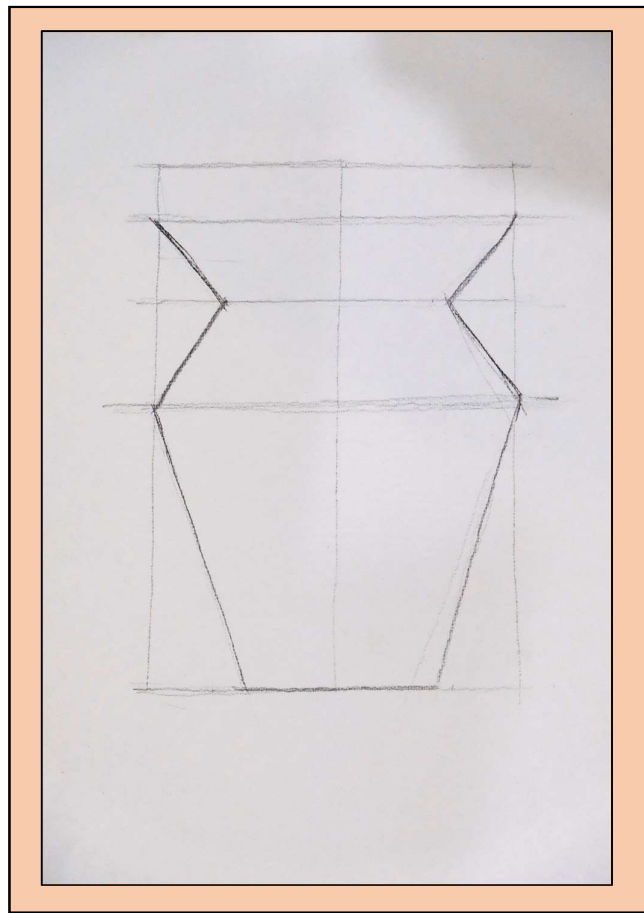

ภาพประกอบที่ 3.25 การร่างภาพหุ่นนิ่ง ขั้นตอนที่ 1

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 28)

2. ใช้เส้นแกนและเส้นเค้าโครงง่าย ๆ ขึ้นรูปในตำแหน่งที่กำหนดไว้

ก่อนที่จะร่างให้คำนึงถึงสัดส่วนของวัตถุที่วาดว่าเป็นรูปทรงอย่างไร เช่น สัมมีสัดส่วนกลม ก็ให้เริ่มวาดด้วยวงกลมง่าย ๆ แจกกันและขุดมีสัดส่วนเป็นทรงกระบอก ก็ให้เริ่มด้วยการวาดทรงกระบอกก่อนแล้วจึงวาดรายละเอียดเพิ่มเติม ในการวาดรูปควรฝึกมองสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นรูปทรงง่าย ๆ เช่น รูปทรงเรขาคณิต จะทำให้เข้าใจรูปทรงต่าง ๆ ได้ง่าย และสามารถวาดได้แม่นยำมากขึ้น

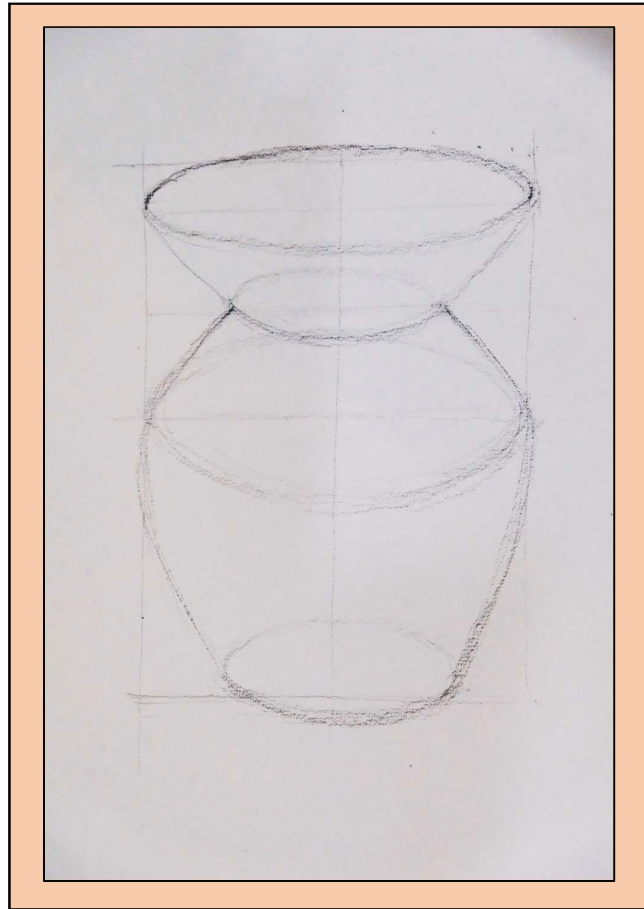

ภาพประกอบที่ 3.26 การร่างภาพหุ่นนิ่ง ขั้นตอนที่ 2

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 28)

3. ร่างส่วนละเอียดของภาพตามเค้าโครงของหุ่นตามที่กำหนดไว้

ให้สังเกตรายละเอียดของหุ่นแต่ละชิ้นว่ามีรูปร่างลักษณะอย่างไร แล้วเริ่มต้นร่างด้วยเส้นง่ายๆ จากโครงสร้างส่วนรวมไปสู่รายละเอียดส่วนย่อยอื่น ๆ ตามที่ปรากฏ

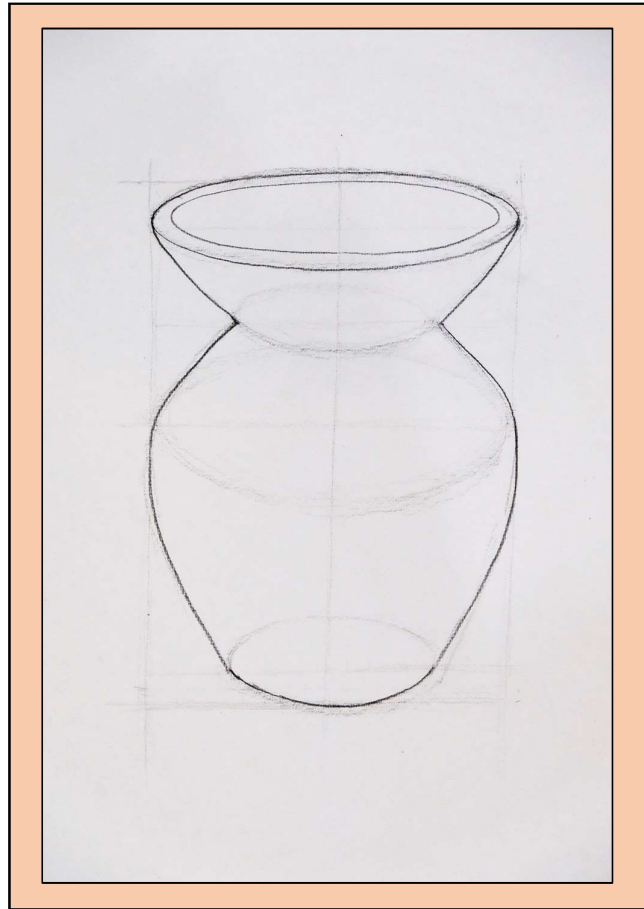

ภาพประกอบที่ 3.27 การร่างภาพหุ่นนิ่ง ขั้นตอนที่ 3

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 28)

4. ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

ก่อนที่จะลงน้ำหนักแสงเงา ให้ตรวจสอบดูความถูกต้องของขนาด สัดส่วน และรายละเอียดของวัตถุหรือหุ่นที่วาด หากมีความผิดพลาดให้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามที่ต้องการ

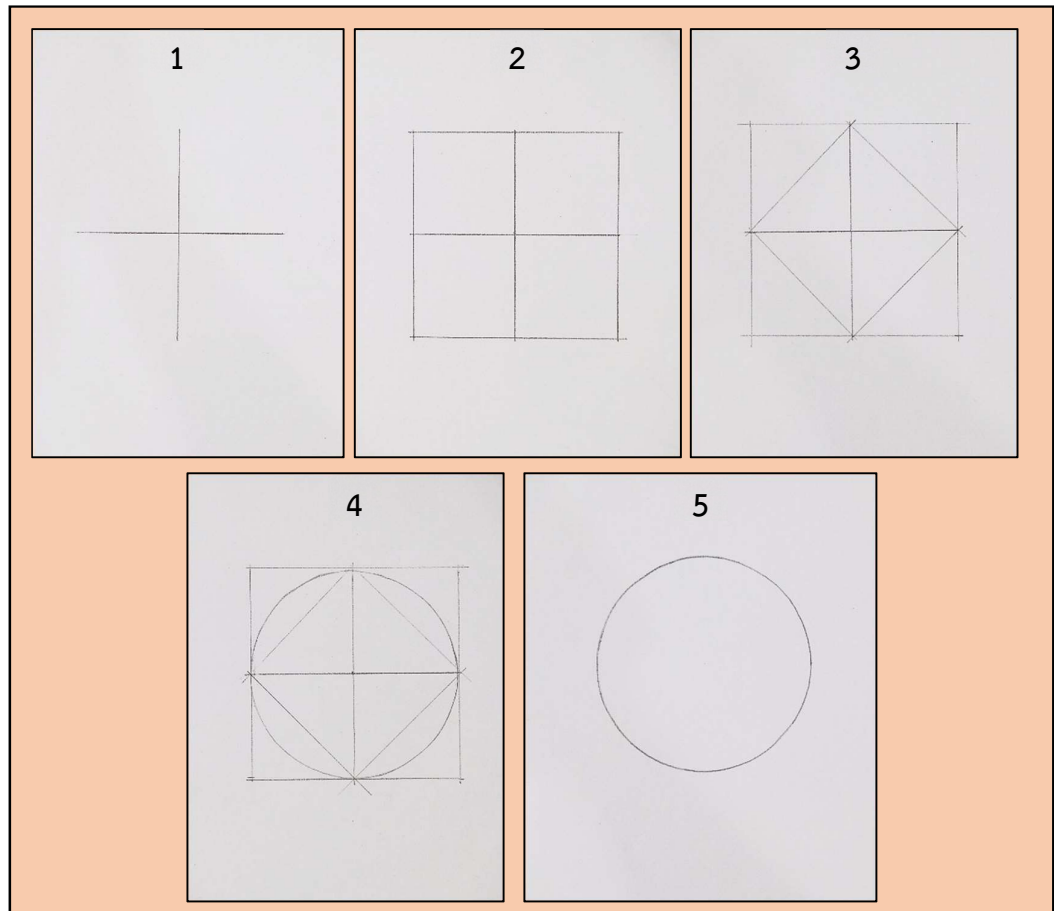

ภาพประกอบที่ 3.28 การร่างภาพหุ่นนิ่ง ขั้นตอนที่ 4

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 28)

ในการร่างภาพหากเราร่างด้วยเส้นที่เบา เมื่อมีการแก้ไขก็อาจร่างเส้นใหม่ทับลงไปได้เลย โดยไม่ต้องลบเส้นเก่าทิ้ง เพราะเมื่อลงแสงเงาแล้วน้ำหนักต่าง ๆ จะทับเส้นที่ร่างผิดให้กลมกลืนไปกับภาพเอง การใช้ยางลบบ่อย ๆ ในการวาดภาพจะสร้างนิสัยไม่ดีให้กับผู้ฝึกหัด ทำให้ขาดความมั่นใจ ควรใช้ยางลบเมื่อจำเป็นเท่านั้น

การร่างภาพรูปวงกลม

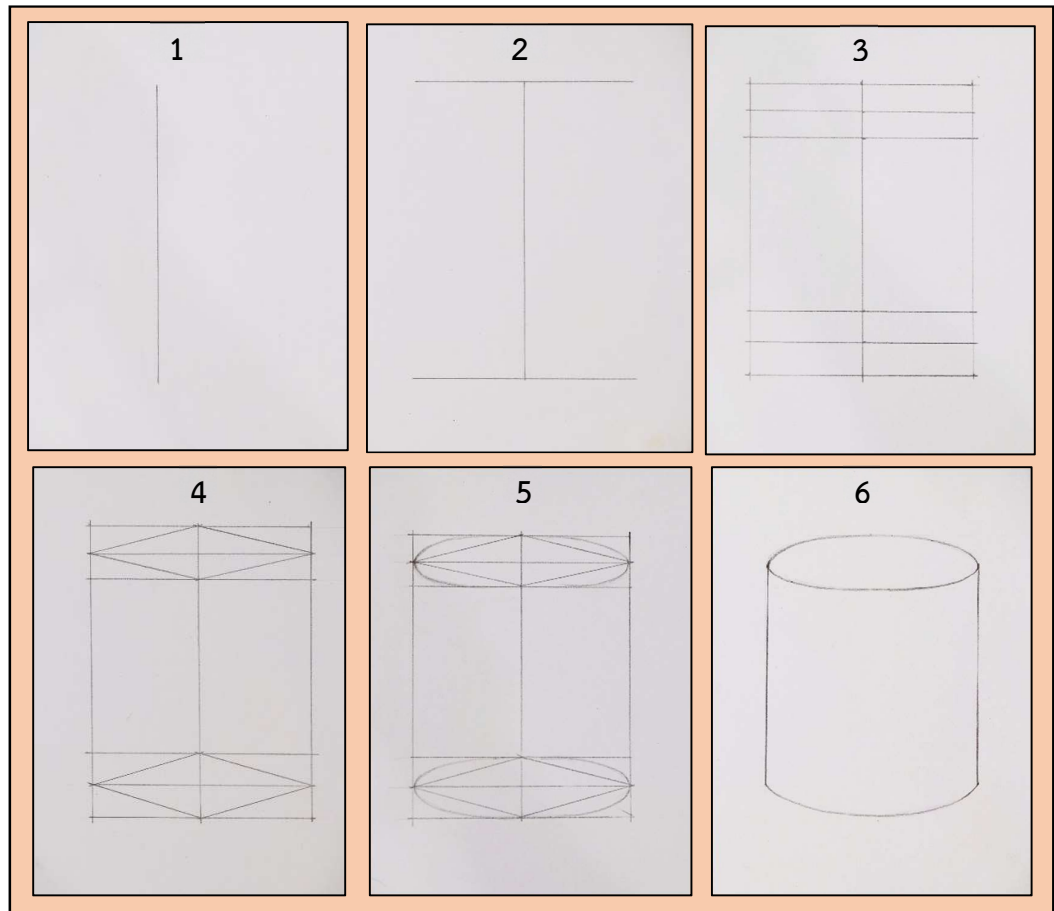

ภาพประกอบที่ 3.29 การร่างภาพรูปวงกลม

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 29)

1. กำหนดเส้นแกนกลางของวงกลม
2. กำหนดพื้นที่ขอบบน ขอบล่าง ขอบซ้าย ขอบขวา
3. ลากเส้นจากจุดความสูง ความกว้าง ของวงกลมมาบรรจบกัน จะได้รูปสี่เหลี่ยมซ้อนด้านใน
4. ลากเส้นโค้งจากมุมของสี่เหลี่ยมด้านในให้เป็นวงกลม
5. ปรับรูปร่างวงกลมให้ได้สัดส่วน

การร่างภาพรูปทรงกระบอก

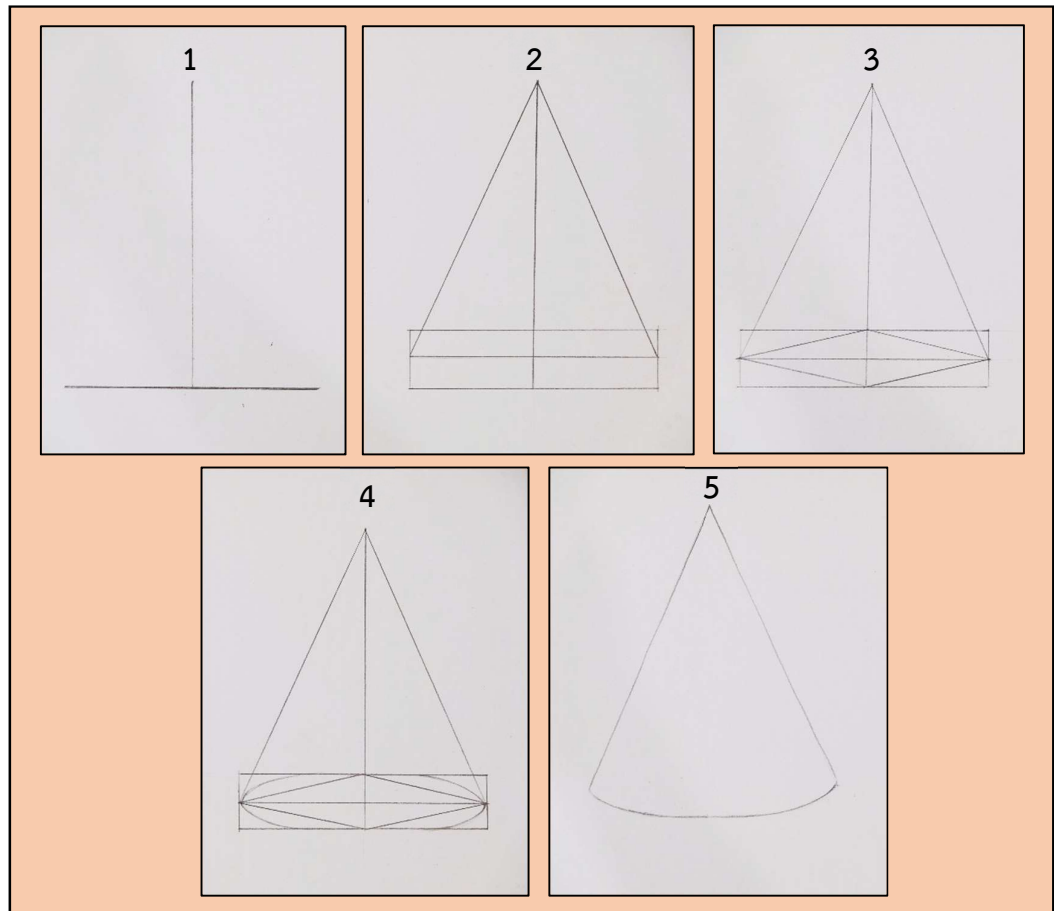

ภาพประกอบที่ 3.30 การร่างภาพรูปทรงกระบอก

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 30)

1. กำหนดเส้นแกนกลางรูปทรงกระบอก
2. กำหนดความสูงของรูปทรงกระบอก
3. กำหนดพื้นที่ความกว้าง ด้านบนและด้านล่างของรูปทรงกระบอก
4. ลากเส้นสี่เหลี่ยมซ้อนด้านใน ของส่วนบนและส่วนล่าง
5. ลากเส้นโค้งจากมุมสี่เหลี่ยมด้านในมุมมุม ให้เป็นรูปวงรี
6. ปรับรูปทรงกระบอกให้ได้สัดส่วน

การร่างภาพรูปทรงกรวย

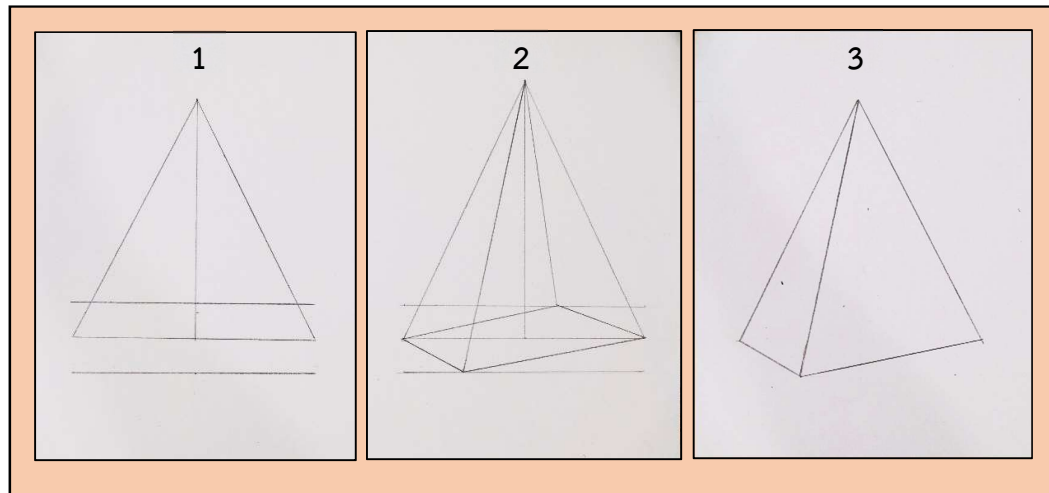

ภาพประกอบที่ 3.31 การร่างภาพรูปทรงกรวย

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 31)

1. กำหนดเส้นแกนกลางของรูปทรงกรวย
2. กำหนดความกว้างของฐานรูปทรงกรวย
3. ลากเส้นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนด้านในของฐานรูปทรงกรวย
4. ลากเส้นโค้งจากมุมทุกมุมของรูปสี่เหลี่ยมด้านในให้เป็นวงรี
5. ปรับรูปทรงกรวยให้ได้สัดส่วน

การร่างภาพรูปทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยม

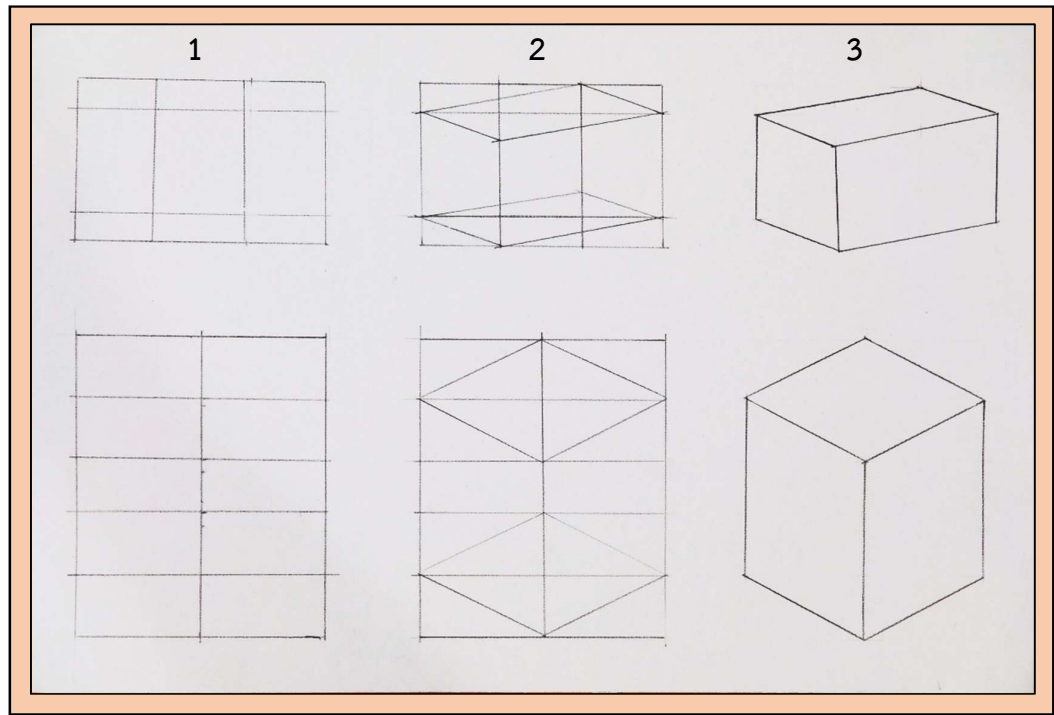

ภาพประกอบที่ 3.32 การร่างภาพรูปทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยม

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 32)

1. กำหนดเส้นแกน และความกว้างของฐานของรูปทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยม
2. วาดสี่เหลี่ยมด้านล่างของฐานรูปทรงพีระมิด และลากเส้นจากยอดไปมุมของสี่เหลี่ยมทุกมุม
3. ปรับรูปทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมให้ได้สัดส่วน

การร่างภาพรูปทรงสี่เหลี่ยม

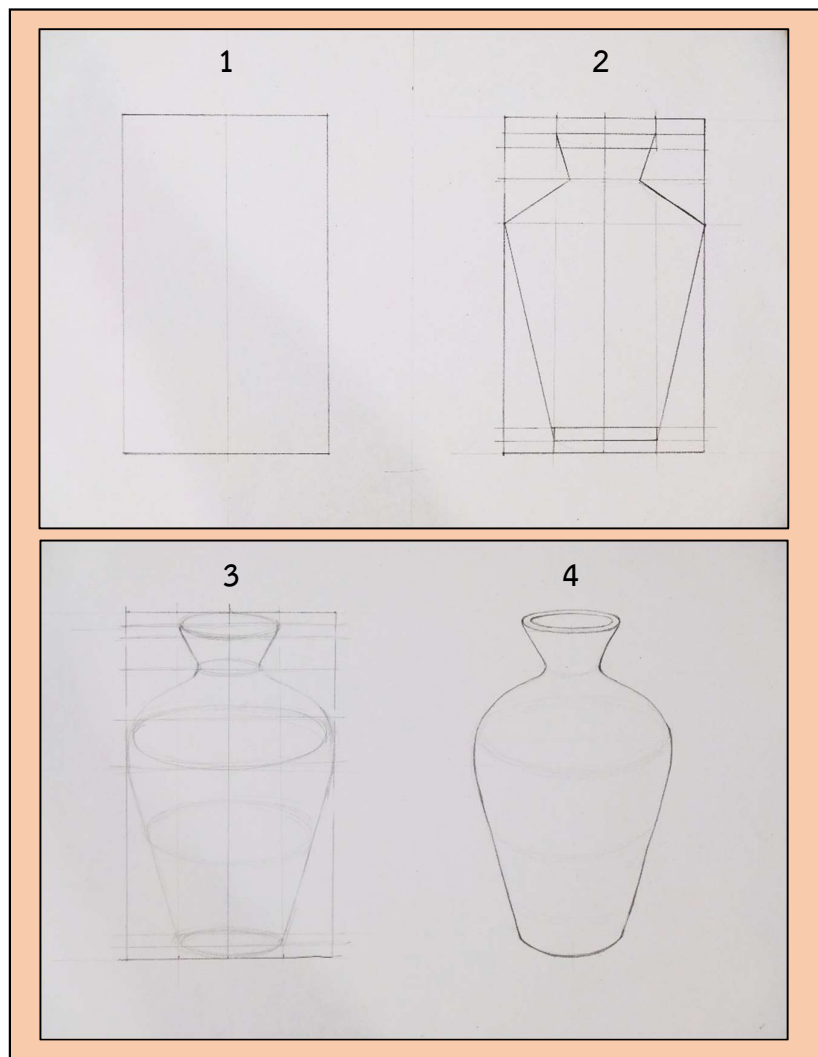

ภาพประกอบที่ 3.33 การร่างภาพรูปทรงสี่เหลี่ยม

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 33)

1. กำหนดความกว้าง ความยาว ความสูงของรูปทรงสี่เหลี่ยม
2. วาดสี่เหลี่ยมจากฐานด้านบนและด้านล่าง
3. ปรับรูปทรงสี่เหลี่ยมให้ได้สัดส่วน

การร่างภาพรูปทรงแจกัน

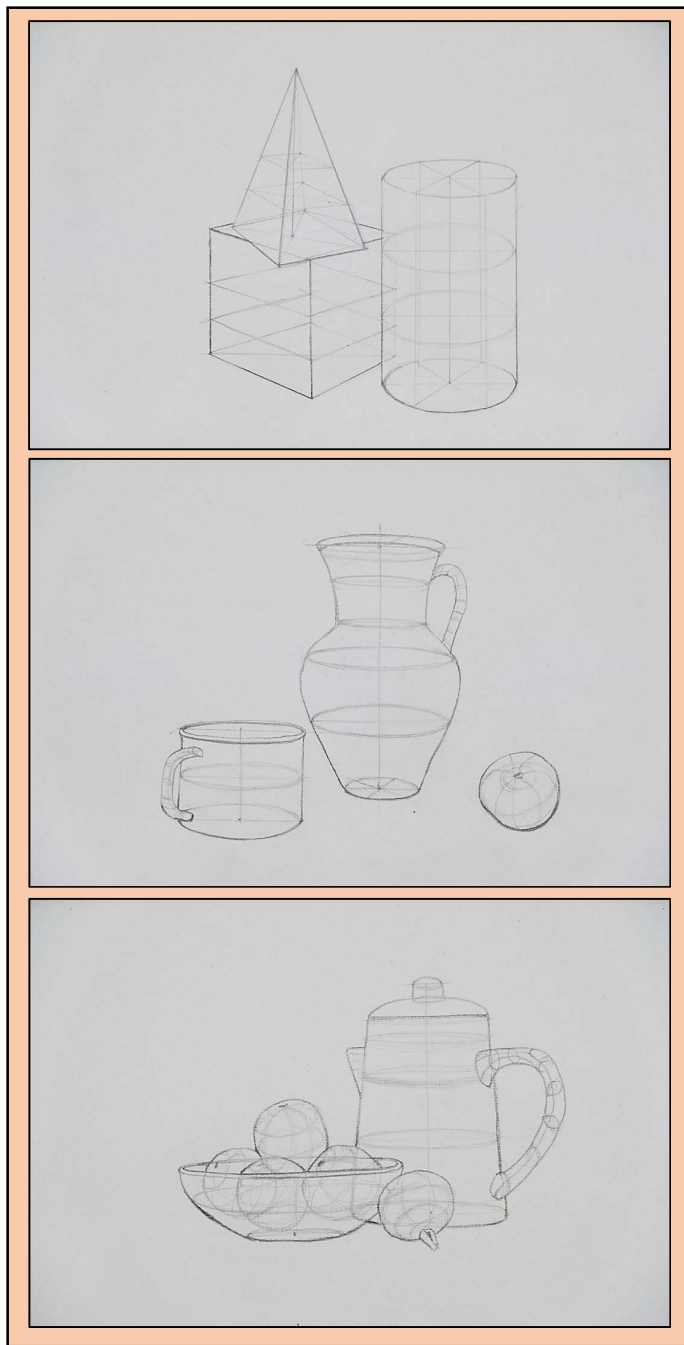

ภาพประกอบที่ 3.34 การร่างภาพรูปแจกัน

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 34)

1. กำหนดเส้นแกน ความสูง ความกว้างของรูปทรงแจกัน
2. กำหนดขนาดของปาก คอ ไหล่ และก้นของแจกัน วาดเค้าโครงเหลี่ยมง่าย ๆ ขึ้นรูป
3. ปรับเค้าโครงเหลี่ยม ให้มีความโค้งตามสัดส่วนของแจกัน
4. ปรับรูปทรงแจกันให้ได้สัดส่วน

ตัวอย่างการร่างภาพหุ่นนิ่งในลักษณะการมองทะลุวัตถุ

ภาพประกอบที่ 3.35 การร่างภาพหุ่นนิ่งในลักษณะการมองทะลุวัตถุ

ที่มา : อุเทน มุ่งยนต์กลาง. (2559 : 35)

กิจกรรมที่ 3.7 เรื่อง ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต ด้วยดินสอดำ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด A4 โดยวาดรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต แผ่นละ 1 รูป ดังนี้

1. รูปวงกลม
2. รูปทรงกระบอก
3. รูปทรงกรวย
4. รูปทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยม
5. รูปทรงสี่เหลี่ยม

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิตได้

วัสดุ อุปกรณ์

1. ดินสอดำ
2. กระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด A4
3. กระดานรองวาด
4. คลิปหนีบกระดาษ
5. ยางลบ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต ให้พร้อม
2. นักเรียนร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด A4 ด้วยดินสอดำ
3. เขียนชื่อ ชั้น เลขที่ ไว้ด้านหลังภาพ

ข้อควรระวังและข้อเสนอแนะ

1. ขณะปฏิบัติกิจกรรมให้จัดเก็บขยะ เศษดินสอให้สะอาด
2. ให้ระมัดระวังในการใช้มีดคัทเตอร์ หรือของมีคม

กิจกรรมที่ 3.8

เรื่อง ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอน

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามแบบที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ จำนวน 3 ชิ้นงาน ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว ด้วยดินสอดำ ตามลำดับแบบฝึกทักษะดังนี้

- 3.8.1 ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบภาพวาดตามหลักการและขั้นตอน
- 3.8.2 ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบภาพถ่ายตามหลักการและขั้นตอน
- 3.8.3 ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบจริงตามหลักการและขั้นตอน

เวลาที่ใช้ 6 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอนได้

วัสดุ อุปกรณ์

1. ดินสอดำ
2. กระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว จำนวน 3 แผ่น
3. กระดานรองวาด
4. คลิปหนีบกระดาษ
5. ยางลบ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการร่างภาพหุ่นนิ่งตามแบบภาพวาด ให้พร้อม
2. นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งตามต้นแบบภาพวาดที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ จำนวน 3 ชิ้นงาน ตามลำดับ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว ด้วยดินสอดำ
3. เขียนชื่อ ชั้น เลขที่ ไว้ด้านหลังภาพ

แบบฝึกทักษะที่ 3.8.1

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบภาพวาดตามแบบที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น ด้วยดินสอดำ

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

ภาพต้นแบบภาพร่างหุ่นนิ่ง

แบบฝึกทักษะที่ 3.8.2

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบภาพถ่ายตามแบบที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น ด้วยดินสอดำ

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

ภาพต้นแบบภาพถ่ายหุ่นนิ่ง

แบบฝึกทักษะที่ 3.8.3

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบจริงตามแบบที่ครูจัดไว้ให้ โดยร่างภาพหุ่นนิ่งจำนวน 5 ชิ้น ลงในกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น ด้วยดินสอดำ

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

แบบทดสอบหลังเรียนชุดที่ 3
ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง แบบทดสอบก่อนเรียนมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้อง แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ในกระดาษคำตอบ
 (ใช้เวลา 10 นาที)

1. การวาดเส้นหุ่นนิ่ง ควรฝึกทักษะพื้นฐานเบื้องต้นตามข้อใดเป็นสำคัญ

- ก. ทักษะการจัดภาพ
- ข. ทักษะการร่างภาพ
- ค. ทักษะการลากเส้น
- ง. ทักษะการลงน้ำหนักอ่อนแก่

2. Contour Drawing หมายถึงข้อใด

- ก. การวาดเส้นหุ่นนิ่ง
- ข. การวาดเส้นตามแบบ
- ค. การวาดเส้นทัศนียภาพ
- ง. การวาดเส้นประสาทสัมผัส

3. ทัศนียภาพ มีลักษณะเป็นอย่างไร

- ก. เป็นภาพวาด 2 มิติ แสดงความกว้างยาว
- ข. เป็นภาพวาด 3 มิติ แสดงรายละเอียดชัดเจน
- ค. เป็นภาพวาด 3 มิติ สามารถสัมผัสได้เหมือนจริง
- ง. เป็นภาพวาด 3 มิติ แสดงระยะใกล้ ไกล ตามตาเห็น

4. การวาดลายเส้นหรือเขียน ให้ดูเป็น 3 มิติ ตามหลักเรขาคณิต เป็นหลักการของข้อใด
- ก. การวาดเส้นหุ่นนิ่ง
 - ข. การวาดภาพทัศนียภาพ
 - ค. การจัดองค์ประกอบศิลป์
 - ง. การวาดภาพรูปร่างรูปทรง
5. ถ้าเรามองวัตถุที่อยู่ต่ำกว่าสายตาเรา เป็นระดับการมองแบบใด
- ก. ระดับตานกมอง
 - ข. ระดับตามดมอง
 - ค. ระดับตาคนมอง
 - ง. ระดับหนอนมอง
6. ข้อใดไม่ใช่หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์
- ก. จุดเด่น
 - ข. เอกภาพ
 - ค. บริเวณว่าง
 - ง. ความสมดุล
7. การจัดภาพหุ่นนิ่ง นิยมจัดให้มีจุดเด่นอยู่ระยะใดของภาพ
- ก. ระยะใกล้
 - ข. ระยะกลาง
 - ค. ระยะกลาง
 - ง. ระยะกึ่งกลาง
8. ภาพลายเส้นหุ่นนิ่งส่วนใหญ่มีการจัดความสมดุลแบบใด
- ก. สมดุลแบบบนล่างเท่ากัน
 - ข. สมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน
 - ค. สมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน
 - ง. สมดุลแบบมีจุดเด่นอยู่ตรงกลาง

9. ข้อใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการร่างภาพหุ่นนิ่ง

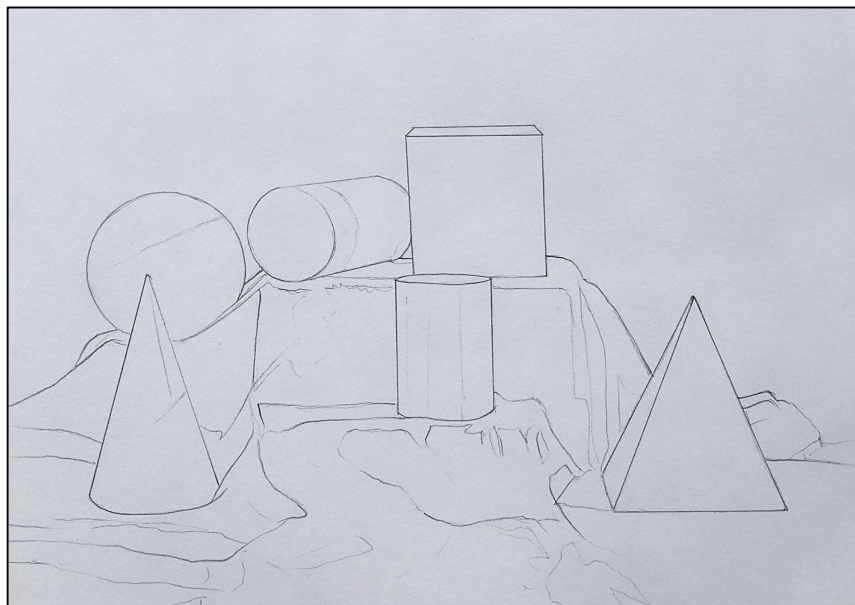
- ก. ตรวจสอบความถูกต้องของขนาด สัดส่วนหุ่นนิ่ง
- ข. กำหนดเค้าโครงง่าย ๆ ของวัตถุ
- ค. ร่างรายละเอียดของหุ่นนิ่ง
- ง. ร่างเค้าโครงของหุ่นนิ่ง

10. การจัดภาพหุ่นนิ่งให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ เกี่ยวข้องกับการใช้ทัศนธาตุใด

- ก. แสงและเงา
- ข. บริณเวณว่าง
- ค. พื้นผิว
- ง. เส้น

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนร่างภาพหุ่นนิ่งตามต้นแบบที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด 15x22 นิ้ว (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง)

ต้นแบบภาพร่างหุ่นนิ่ง

กระดาษคำตอบ แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ได้ตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ของข้อนั้น ๆ
 ให้ถูกต้อง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนก่อน เรียนตอนที่ 1	คะแนนก่อน เรียนตอนที่ 2	คะแนนเฉลี่ย 10 คะแนน

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แนวเฉลยข้อคำถาม กิจกรรมที่ 3.4

เรื่อง หลักการเขียนทัศนียภาพ

รายวิชาวาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ให้ได้ใจความที่ชัดเจน

เวลาที่ใช้ 30 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายหลักการเขียนทัศนียภาพได้

1. การเขียนทัศนียภาพ หมายถึง การเขียนภาพที่แสดงให้เห็นมิติต่าง ๆ คือ ความกว้าง ความยาว ความสูง ความต่ำ และความลึกในลักษณะ ที่เป็นธรรมชาติเหมือน ที่สายตามองเห็น
2. ให้นักเรียนบอกลักษณะของทัศนียภาพ มา 4 ลักษณะ
 - 2.1 วัตถุ หรือสิ่งของที่มีขนาดเท่ากันเมื่ออยู่ไกลตัวออกไปจะมีขนาดเล็กลง
 - 2.2 ระยะที่เท่ากันเมื่ออยู่ไกลตัวออกไปจะมีระยะที่ถี่ขึ้นเรื่อย ๆ จนรวมเป็นจุดเดียวกัน
 - 2.3 เส้น หรือสิ่งของที่คู่ขนานกันเมื่อไกลออกไปจะพุ่งเข้าหากัน
 - 2.4 วัตถุ หรือสิ่งของต่าง ๆ เมื่ออยู่ไกลตัวออกไป จะมีรายละเอียดและความชัดเจนลดลงไปตามลำดับ
3. ให้นักเรียนบอกองค์ประกอบของหลักการเขียนทัศนียภาพ
 - 3.1 จุดมองภาพ (Station) หรือ (Viewing Point)
 - 3.2 เส้นระดับสายตา หรือเส้นของฟ้า (Horizon Line)
 - 3.3 จุดรวมสายตา หรือจุดลับตา หรือจุดอันตราย (Vanishing Point)
4. ให้นักเรียนอธิบายหลักการเขียนทัศนียภาพมา 3 ข้อ

4.1 จุดมองภาพ ทุก ๆ วัตถุหรือรูปทรงที่เรามองจะปรากฏแตกต่างกันไปตามแต่จุดมองภาพ หรือ มุมมอง ที่ใช้ในการวาดภาพ จุดมองภาพหรือมุมมองนั้น จะเป็นเส้นตรงที่ลากจากสายตาของเรา ไปหาเส้นขอบฟ้าหรือเส้นระดับสายตา เมื่อเราเคลื่อนที่ไปทางขวาหรือทางซ้าย คือการเปลี่ยนมุมมอง ก็จะทำให้ภาพวัตถุที่เรามองเห็นหรือที่จะวาดเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

4.2 เส้นระดับสายตา หรือเส้นขอบฟ้า เป็นเส้นแนวนอน แบ่งระหว่างพื้นดินกับท้องฟ้า บรรจบกัน เส้นขอบฟ้าจริงตามธรรมชาติมักจะอยู่ที่ระดับสายตาปกติและจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงระดับการมอง เช่น ยิ่งยกระดับการมองให้สูงขึ้นมากเท่าใดเส้นขอบฟ้าในภาพก็จะสูงขึ้น มากเท่านั้น และถ้าลดระดับการมองให้ต่ำลงเท่าใด เส้นขอบฟ้าก็จะยิ่งต่ำลงเท่านั้น ดังนั้น ตำแหน่ง ขอบฟ้าในภาพ จึงขึ้นอยู่กับระดับการมองสิ่งที่ต้องการจะวาด

4.3 จุดรวมสายตา เป็นจุดที่สร้างภาพให้มองได้ไกลออกไปจนถึงลับสายตา เช่น เรายืนอยู่ กลางทางรถไฟ แล้วมองไปข้างหน้า เราเห็นว่าทางรถไฟ จะค่อย ๆ แคบเล็กลง เสาไฟฟ้าสั้นเล็กลง แล้ววิ่งไปรวมกันที่จุดรวมสายตา แต่ในความเป็นจริง ขนาดความกว้างของทางรถไฟหรือความสูงของ เสาไฟฟ้า จะเท่ากัน

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	คำตอบ
1	ข
2	ข
3	ง
4	ง
5	ค
6	ก
7	ง
8	ค
9	ก
10	ค

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ชุดที่ 3 เรื่อง การร่างภาพหุ่นนิ่ง
รายวิชา วาดเส้นหุ่นนิ่ง 1 รหัสวิชา ศ31201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	คำตอบ
1	ค
2	ง
3	ง
4	ข
5	ก
6	ค
7	ก
8	ค
9	ก
10	ข

เกณฑ์การประเมินการบันทึกสาระความรู้

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การบันทึกสาระ ความรู้	บันทึกครบถ้วน เนื้อหาถูกต้อง สะอาด เรียบร้อย มีข้อมูลอื่นเพิ่มเติม	บันทึกครบถ้วน เนื้อหาถูกต้อง	บันทึกครบถ้วน เนื้อหาขาดความ ถูกต้องบางส่วน	บันทึกไม่ครบถ้วน

ระดับการประเมิน

คะแนน 4	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ดี
คะแนน 2	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 1	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ชุดที่ 4

ตอนที่ 2 ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบ

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบ	ร่างภาพหุ่นนิ่งตาม แบบที่กำหนด ทั้งหมด	ร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบที่กำหนด เป็นส่วนใหญ่	ร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบที่กำหนด ทั้งหมดเป็นส่วน น้อย	ร่างภาพหุ่นนิ่งไม่ เป็นไปตามแบบที่ กำหนด
สัดส่วนของหุ่นนิ่ง	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนทั้งหมด	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนเป็นส่วน ใหญ่	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนทั้งหมด เป็นส่วนน้อย	ร่างภาพหุ่นนิ่งไม่ได้ สัดส่วน
การจัดองค์ประกอบ ภาพ	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะ	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะเป็นส่วน ใหญ่	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะเป็นส่วน น้อย	จัดองค์ประกอบ ภาพไม่ได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะ
ความสมบูรณ์ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต สะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ แต่ขาด ความประณีต	ชิ้นงานไม่สมบูรณ์
ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงาน มี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน มีความ รับผิดชอบต่อการ ทำงาน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน แต่ขาด ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ขาดความมุ่งมั่น ขาดความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน

ระดับการประเมิน

คะแนน	17 – 20	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	13 – 16	หมายถึง	ดี
คะแนน	9 – 12	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	5 – 8	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน แบบฝึกทักษะที่ 3.2.1

เรื่อง ฝึกลากเส้นรูปแบบต่าง ๆ

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การใช้เส้น การลากเส้น	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด เส้นมีความชัดเจน	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด แต่เส้นขาดความ ชัดเจน	ใช้เส้นไม่เป็นไป ตามรูปแบบที่ กำหนด
การใช้ดินสอดำ	ใช้ดินสอดำอย่างถูก วิธี มีความพร้อมใน เตรียมดินสอดำ	ใช้ดินสอดำอย่าง ถูกวิธี	ใช้ดินสอดำอย่าง ถูกวิธี แต่ขาด ความพร้อมในการ เตรียมดินสอดำ	ใช้ดินสอดำไม่ถูก วิธี ขาดความ พร้อมในการ เตรียมดินสอดำ
ความสมบูรณ์ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต สะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ แต่ขาด ความประณีต	ชิ้นงานไม่สมบูรณ์
ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงาน มี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน มีความ รับผิดชอบต่อการ ทำงาน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน แต่ขาด ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ขาดความมุ่งมั่น ขาดความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน

ระดับการประเมิน

คะแนน 14 – 16	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 10 – 13	หมายถึง	ดี
คะแนน 7 – 9	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 4 – 6	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน แบบฝึกทักษะที่ 3.2.2
เรื่อง วาดเส้นแสดงรูปร่างรูปทรงหุ่นนิ่งโดยใช้ประสาทสัมผัส

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การใช้เส้น การลากเส้น	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด เส้นมีความชัดเจน	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด	ลากเส้นตาม รูปแบบที่กำหนด แต่เส้นขาดความ ชัดเจน	ใช้เส้นไม่เป็นไปตาม รูปแบบที่กำหนด
การใช้ประสาทสัมผัส ระหว่างการมองวัตถุ กับการใช้มือวาด	ใช้มือวาดเส้นตามที่ เห็น โดยตามองที่ วัตถุอย่างเดียว	ใช้มือวาดเส้น ตามที่เห็น โดยตา มองที่วัตถุและชำ เรื่องมองที่ กระดาษบ้าง	ใช้มือวาดเส้น ตามที่เห็น โดยตา มองที่วัตถุและ มองที่กระดาษ บ่อยครั้ง	ใช้มือวาดตามที่ตา เห็น แต่ไม่สามารถ วาดถ่ายทอดออกมา เป็นรูปร่างรูปทรงได้
ความสมบูรณ์ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต สะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ แต่ขาด ความประณีต	ชิ้นงานไม่สมบูรณ์
ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงาน มี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน มีความ รับผิดชอบต่อการทำงาน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน แต่ขาด ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ขาดความมุ่งมั่น ขาดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ระดับการประเมิน

คะแนน 14 – 16	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 10 – 13	หมายถึง	ดี
คะแนน 7 – 9	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 4 – 6	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน กิจกรรมที่ 3.7
เรื่อง ร่างภาพแสดงรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การร่างภาพรูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต	ร่างภาพรูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต ได้สัดส่วนจำนวน 5 รูป	ร่างภาพรูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต ได้สัดส่วนจำนวน 4 รูป	ร่างภาพรูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต ได้สัดส่วนจำนวน 3 รูป	ร่างภาพรูปร่าง รูปทรงไม่ได้สัดส่วน
การจัดองค์ประกอบ ภาพ	จัดวางองค์ประกอบ ภาพได้เหมาะสม กับหน้ากระดาษ จำนวน 5 รูป	จัดวาง องค์ประกอบภาพ ได้เหมาะสมกับ หน้ากระดาษ จำนวน 4 รูป	จัดวาง องค์ประกอบภาพ ได้เหมาะสมกับ หน้ากระดาษ จำนวน 3 รูป	จัดวางองค์ประกอบ ภาพไม่เหมาะสมกับ หน้ากระดาษ
ความสมบูรณ์ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต สะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ แต่ขาด ความประณีต	ชิ้นงานไม่สมบูรณ์
ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงาน มี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน มีความ รับผิดชอบต่อการ ทำงาน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน แต่ขาด ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ขาดความมุ่งมั่น ขาดความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน

ระดับการประเมิน

คะแนน 13 – 16	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 9 – 12	หมายถึง	ดี
คะแนน 5 – 8	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 1 – 4	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน กิจกรรมที่ 3.8
เรื่อง ร่างภาพหุ่นนิ่งจากต้นแบบตามหลักการและขั้นตอน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบ	ร่างภาพหุ่นนิ่งตาม แบบที่กำหนด ทั้งหมด	ร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบที่กำหนด เป็นส่วนใหญ่	ร่างภาพหุ่นนิ่ง ตามแบบที่กำหนด ทั้งหมดเป็นส่วน น้อย	ร่างภาพหุ่นนิ่งไม่ เป็นไปตามแบบที่ กำหนด
สัดส่วนของหุ่นนิ่ง	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนทั้งหมด	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนเป็นส่วนใหญ่	ร่างภาพหุ่นนิ่งได้ สัดส่วนทั้งหมด เป็นส่วนน้อย	ร่างภาพหุ่นนิ่งไม่ได้ สัดส่วน
การจัดองค์ประกอบ ภาพ	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะ	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะเป็นส่วนใหญ่	จัดองค์ประกอบ ภาพได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะเป็นส่วน น้อย	จัดองค์ประกอบ ภาพไม่ได้ตาม หลักการจัด องค์ประกอบทาง ศิลปะ
ความสมบูรณ์ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต สะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ มีความ ประณีต	ชิ้นงานเสร็จ สมบูรณ์ แต่ขาด ความประณีต	ชิ้นงานไม่สมบูรณ์
ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงาน มี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน มีความ รับผิดชอบต่อการ ทำงาน	มุ่งมั่นในการ ทำงาน แต่ขาด ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ขาดความมุ่งมั่น ขาดความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน

ระดับการประเมิน

คะแนน	17 – 20	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	13 – 16	หมายถึง	ดี
คะแนน	9 – 12	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	5 – 8	หมายถึง	ปรับปรุง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระ**

การเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลนิดา เหลือบจำเริญ. (2553). **องค์ประกอบศิลป์**. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.

ชะลูด นิ่มเสมอ. (2553). **องค์ประกอบศิลป์**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ชวลิต ดาบแก้ว, สุภาวดี เหมทานนท์. (2541). **การเขียนทัศนียภาพ**. กรุงเทพฯ :

ดิแอลเอส.

ธวัชชานนท์ ตาโธสง. (2554). **หลักการศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.

ธานี สังข์เอี้ยว. (2554). **วาดเส้นฝีมือ ชูดวาดเส้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :

วาดศิลป์.

นภดล เนตรดี. (2554). **วาดเส้น (วาดทิวทัศน์) LANDSCAPE DRAWING**. กรุงเทพฯ :

วาดศิลป์.

มัย ตะตียะ. (2552). **สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.

วัชรพงศ์ หงส์สุวรรณ. (2553). **การเขียนแบบทัศนียภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :

วาดศิลป์.

_____. (2553). **วาดเส้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.

ศุภพงษ์ ยืนยง. (2547). **หลักการเขียนภาพ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมภพ จงจิตต์โพธา. (2551). **องค์ประกอบศิลป์**. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์

สุชาติ เถาทอง. (2550). **วาดเส้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อภิศักดิ์ บุญเลิศ. (2541). **วาดเขียน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

Hayes, C. (1992). **The Complete guide to paint and drawing techniques**

and material. London : Phaidon. อ้างจาก นภดล เนตรดี. (2554). **วาดเส้น**

(วาดทิวทัศน์) Landscape Drawing.

ประวัติย่อผู้จัดทำ

ชื่อ	นายอุเทน มุ่งยงค์กลาง
วัน เดือน ปีเกิด	10 มกราคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	91 หมู่ที่ 4 ตำบลสารภี อำเภอ หนองบุญมาก จังหวัด นครราชสีมา 30410
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 30330 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านท่าตะแบก อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2547	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย สายศิลปกรรม จากโรงเรียนเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2553	ระดับปริญญาตรี กศ.บ. การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขา ทัศนศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2557	ระดับปริญญาโท ศษ.ม. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี